

Kaja Pastarus * Heidi Öövel

LOODUSÕPETUSE

TÖÖRAAMAT

II KLASSILE

1. OSA

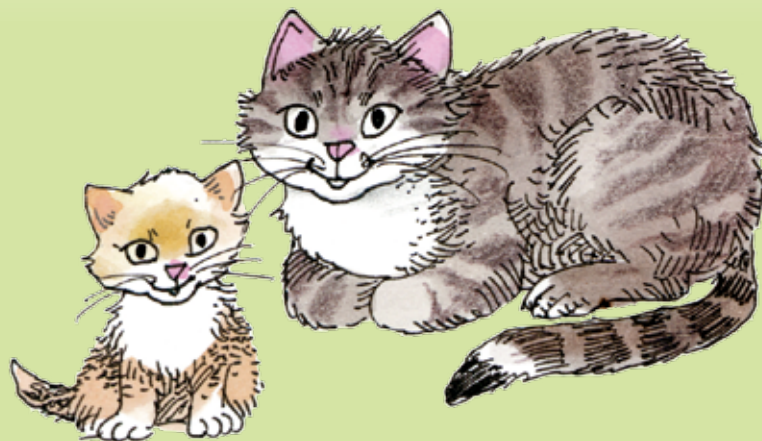

Kaja Pastarus * Heidi Öövel

LOODUSÕPETUSE TÖÖRAAMAT

II KLASSILE
1. OSA

MINU NIMI ON _____

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Hariduslike erivajadustega
õpilaste õppevara arendamine

Kaja Pastarus, Heidi Öövel
Loodusõpetuse tööraamat 2. klassile. I osa

Tööraamat vastab põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppele

Tööraamatu koostamist konsulteeris Marika Padrik
Retsenseerinud Katrin Lõhmus, Margit Teller

Toimetanud Tiina Helekivi
Illustreerinud Ülle Meister
Tehniliselt toimetanud Andero Kurm
Kujundanud ja küljendanud Eve Kurm

Fotod: Andero Kurm 20; Tiina Helekivi 23 (kase- ja vahtrakoor), 54 (lamba pügamine, vill);
Wikimedia Commons

Raamatu väljaandmist on toetanud Euroopa Sotsiaalfond ja Eesti riik programmi „Hariduslike erivajadustega õpilaste õppevara arendamine“ kaudu.

Programmi viib ellu SA Innove.

Kõik õigused kaitstud. Igasugune autoriõigusega kaitstud materjali ebaseaduslik paljundamine ja levitamine toob kaasa seaduses ettenähtud vastutuse.

Autoriõigus: SA Innove, Kaja Pastarus, Heidi Öövel, 2013

ISBN 978-9949-524-10-5 (kogu teos)
ISBN 978-9949-524-11-2 (kogu teos: pdf)
ISBN 978-9949-524-12-9 (I osa)
ISBN 978-9949-524-13-6 (I osa: pdf)
ISBN 978-9949-524-14-3 (II osa)
ISBN 978-9949-524-15-0 (II osa: pdf)
ISBN 978-9949-524-25-9 (õpetajaraamat: pdf)

Trükiettevalmistus: Kirjastus Studium
Riia 15 b, Tartu 51010
Tel 7343 735, www.studium.ee

Trükitud OÜ Greif trükikojas
Lohkva, Luunja vald
Tartumaa 62207

SISUKORD

Sissejuhatus: minu viis meelt	5
Aeg	6
Sügis	9
Sügiskuud	12
Taimed meie ümber	16
Lehtpuud	21
Okaspuud	26
Puuviljad	30
Marjad	34
Rohttaimed	38
Lilled	40
Umbrohud	42
Köögiljad	44
Koduloomad	48
Koduloomad on vajalikud	54
Lemmikloomad	59
Talv	61
Kordamine	65
Vaatlen puulehte (vaatlusleht)	70

PILTSÜMBOLITE TÄHENDUSED

– VÄRVI!

– ÕPI ÕUES! (tund õues või õppekäik)

– MÖTLE JA VASTA! (vajadusel leitakse täpsem vastus küsimusele õpetaja abiga)

– MÄRGI! (märkida sobiv vastus ristiga)

– TÕMBA MAHA! (sobimatu sõna või pilt tuleb läbi kriipsutada kas horisontaalselt või diagonaalselt)

Tööraamatu juurde kuulub õpetajamaterjal, mille leiab aadressilt www.hev.edu.ee

(Materjalid õpetajale -> Lihtsustatud õpe -> Loodusõpetus).

Tööraamatus on õpetajamaterjalis esitatud juhiste ja näidistele viidatud lühendiga ÕM.

SISSEJUHATUS: MINU VIIS MEELT

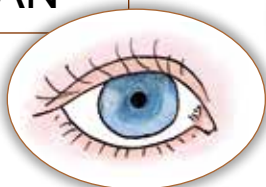
1. Mõistatusmäng „Võlukotike“ (esemete äratundmine erinevate meelte abil). (ÕM lk 8-9)
2. A. Lahenda Mari mõistatus. B. Kuidas sa õpid uusi asju tundma?

MUL ON MÕISTA|TUS.
MIS ON KOTIS?

MA VAATAN

MA KUULAN

MA NUUSU|TAN

MA MAITSEN

MA KATSUN

JÄTA MEELDE!

VÕÕRAID ASJU MA

EI KATSU!

EI MAITSE!

EI NUUSU|TA!

ÕPE|TAJA

EMA

ISA

...

ÕPETAB MIND.

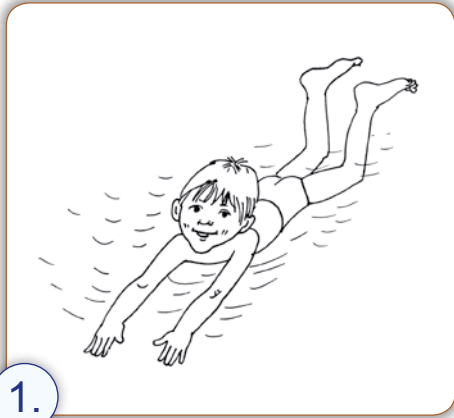
MÕISTATUSE VASTUS:

Mari kotikeses olid kommid.

AEG

1. Mis aastaeg on pildil kujutatud? Mõttele lapsele nimi (lastele nimed).
Moodusta laused. (Kes? Mida teeb? Millal? Kus?) (ÕM lk 10)

SUVI

UJUB (millal?)

SÜGIS

RIISU|VAD LEHTI (millal?)

TALV

SUUSA|TAB (millal?)

KEVAD

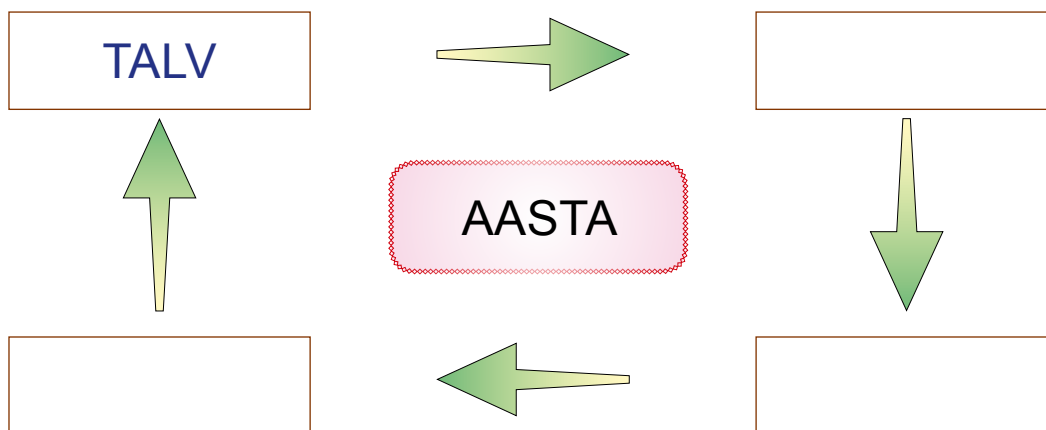

KORJAB LILLI (millal?)

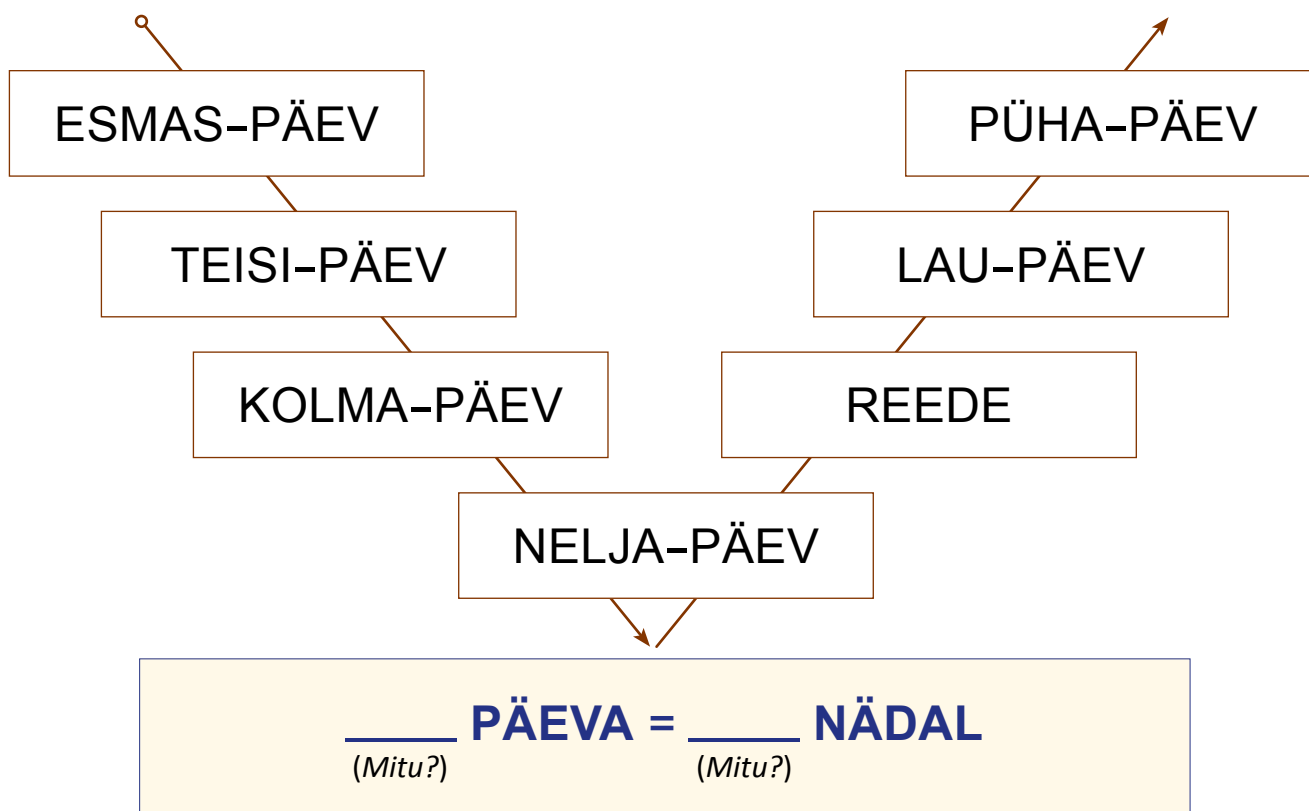
MILLAL?

SUVEL SÜGI|SEL TALVEL KEVA|DEL

2. Kirjuta aastaegade nimetused õiges järjekorras.

3. A. Loe nädalapäevade nimetused õiges järjekorras. B. Mitu päeva on nädalas?

4. A. Mis päev on täna? Mis päev oli eile? Mis päev on homme?
B. Vaata eelmist ülesannet. Värvige nädalapäevade nimetused.

TÄNA ON 🌻
EILE OLID 🌿
HOMME ON 🌸

5. A. Tee lahti oma päevik. 1. Leia teispäev. Mis tunnid on teispäeval?

2. Leia reede. Mitu tundi on reedel?

B. Mis päevadel sa käid (ei käi) koolis? Ühenda joonega. Moodusta laused.

ESMAS-PÄEV

NELJA-PÄEV

TEISI-PÄEV

LAU-PÄEV

MA KÄIN KOOLIS ...

MA PUHKAN ...

KOLMA-PÄEV

PÜHA-PÄEV

REEDE

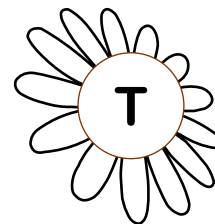
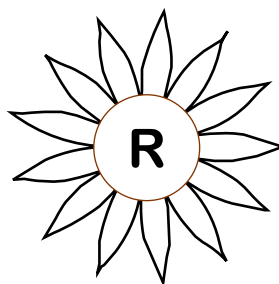
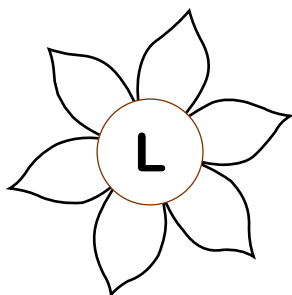
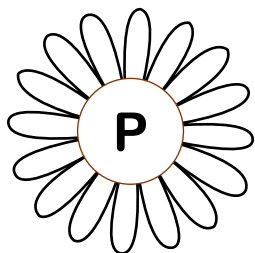
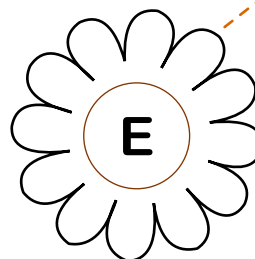
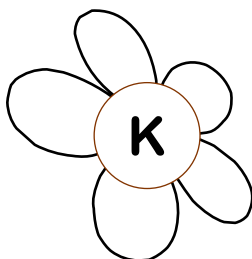
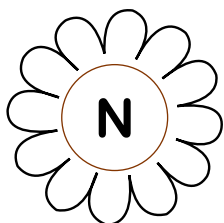
6. A. Nimeta nädalapäevad õiges järjekorras. Joonista mesilase lennutee.

B. Värvililleõied. (ÕM lk 23)

KOOLI-PÄEVAD

PUHKE-PÄEVAD

Kas sa oled näinud õues mesilasi? Miks mesilased lendavad lilleõite peale?

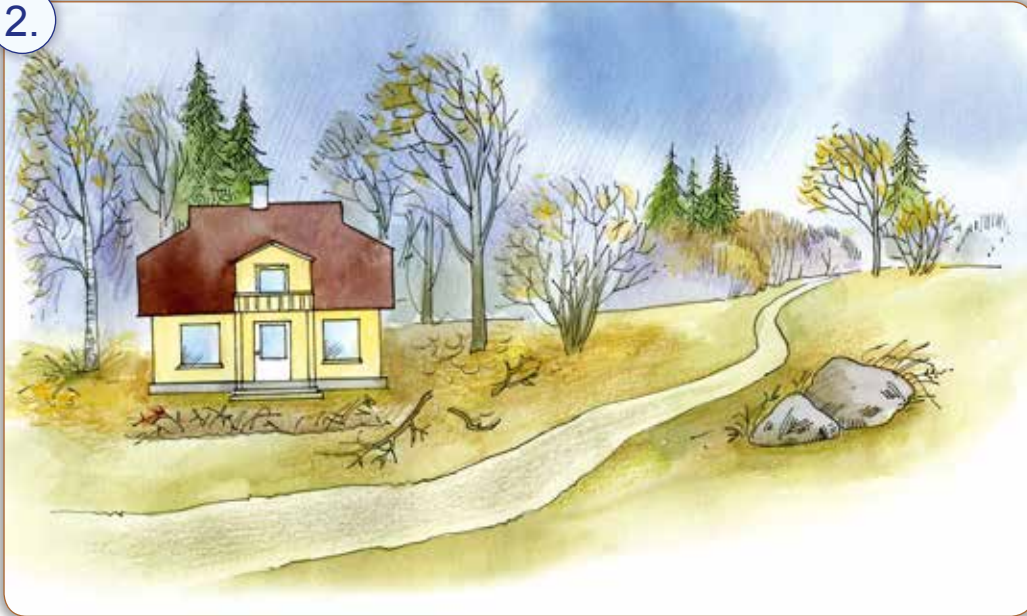
SÜGIS

1. A. Vaata pilte. Mis aastaaeg on pildidel kujutatud? Mille järgi otsustasid?
B. Kirjelda sügist 1. pildil. Kirjelda sügist 2. pildil (õpetaja küsimuste toel). (ÕM lk 10-11)
C. Võrdle kahte pilti (õpetaja küsimuste toel). (Võrdlemine: ÕM lk 16-17)

1.

2.

2. Millise pildiga sobib tänane ilm?

Meisterdage tööõpetuse tunnis tuulelipud. Nendega saate õues mõõta tuule tugevust. (Vt lk 11)

3. Mida nägid täna õues? (ÕM lk 14) Loe. Värvige sobivad sõnad.

TÄNA ON

..... SEPTEMBER

.....

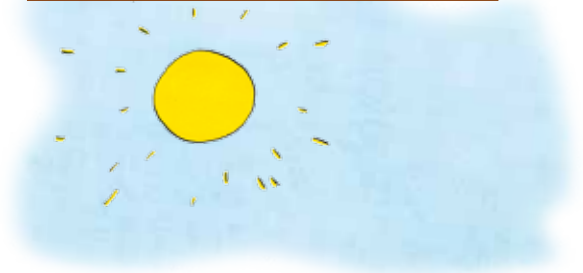
(mis nädalapäev?)

TAEVAS

SELGE

PÄIKE PAISTAB

PILVES

PILVED VARJAVAD PÄIKESE

SAJAB VIHMA

SAJAB LUND

LÖÖB VÄLKU

* Loe sõna. Näita sobivat pilti.

TUUL

TUGEV

NÕRK

1.

2.

ÕHK

SOE

JAHE

KÜLM

1.

2.

3.

MAA-PIND

LOMBID

LUMI

JÄÄ

MÄRG

NIISKE

KUIV

1. Vaadeldge ja nimetage õues: kodukandi järv (jõgi, tiik). Vaadeldge vee liikumist, veekogu ümbrust, elusolendeid vees ja vee ääres.
2. Leidke koduümbruses kõrgem koht (nt kungas). Liikuge üles künkale ja künkast alla.
3. Kaevake maapinda (pehme, kõva). Katsuge liiva ja mulda, katsetage liiva ja mulla niiskust (kätega ja näiteks paberi vahel – märg, niiske, kuiv).

SÜGIS-KUUD

1. Kas sinu klassis on kalender?

2. Vaata kalendrilehte.

A. Näita septembri 1. (viimast) päeva. Mis päevaga algas (lõpeb) septembrikuu?

B. Näita ühte nädalat. Mitu päeva on nädalas? Mis päevaga algab (lõpeb) nädal?

C. Näita septembrikuu viimast nädalat.

PALJU PÄEVI
MITU NÄDALAT } = 1 KUU

SEP TEMBER 2013						
ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE	LAUPÄEV	PÜHAPÄEV
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

PÄRAST SEP|TEMBRIT TULEB UUS KUU.

3. A. Septembris algab sügis. Loe sügiskuuude nimetused.
 B. Võrdle vahtrapuu lehti (õpetaja küsimuste toel). (ÕM lk 16)

SÜGIS-KUUD

SEPTEMBER

OKTOOBER

NOVEMBER

EMBER

OOBER

EMBER

TEMBER

TOOBER

VENBER

SEPTEMBER

OKTOOBER

NOVEMBER

4. Kirjelda pilti (õpetaja küsimuste toel). Millal ...?

1. SEPT.

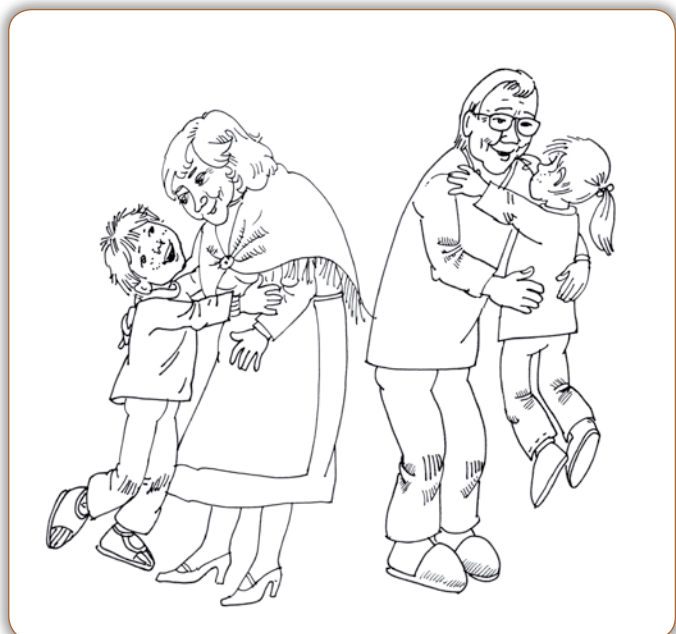

SEPTEMBER

KOOLI-AASTA ALGUS =

SEPTEMBER

OKTOOBER

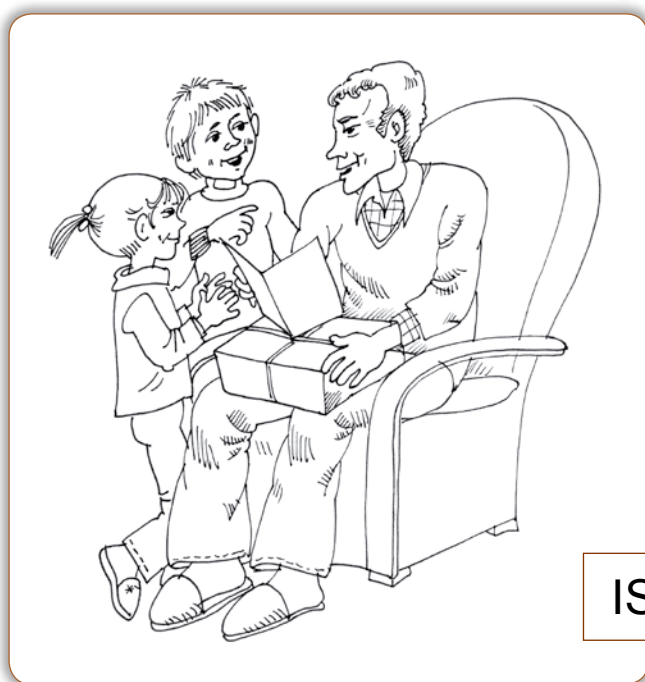

VANA-VANEMATE PÄEV

ÕPE|TAJA|TE PÄEV

NOVEMBER

ISADE-PÄEV

MARDI-PÄEV

KADRI-PÄEV

5. A. Värvige sügiskuu nimetused.

OKTOOBER AUGUST
JUULI SEPTEMBER
NOVEMBER

B. Mis sõnad värvisid? Loe. Mis kuud need on? Mis sõnad jätsid värvimata?

C. Lõpeta laused suuliselt.

1. SÜGIS-KUUD ON ....., ... JA .....

2. ...., ... JA ..... ON .....-KUUD.

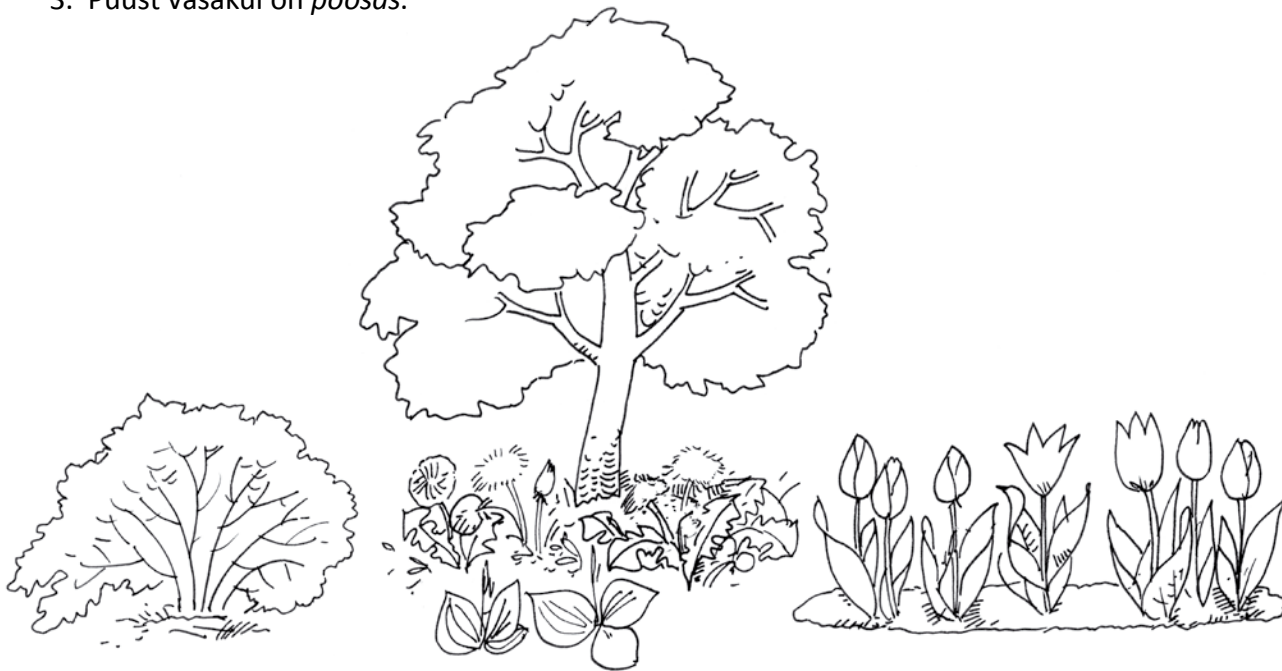
TAIMED MEIE ÜMBER

1. Kuula lauset. Näita sobivat pilti.

1. Aias kasvab *puu*.
2. Puu all kasvab roheline *rohi*.
3. Puust vasakul on *põõsas*.
4. Puust paremal on *peenar*.
5. Peenral õitsevad *lilled*.

2. Loe. Moodusta laused. (ÕM lk 14)

PUUD
PÕÕSAD
ROHI
LILLED

} ON TAIMED.

ÕUES KASVAB
PALJU TAIMI.

3. Loenda. Mitu taime on pildil?

PUU

LILLE

PÕÕSAS

KOKKU ON

TAIME

4. Mis taim on pildil (ülesanne 5)? Kirjuta taime nimetus.

→ LILL → TAIM

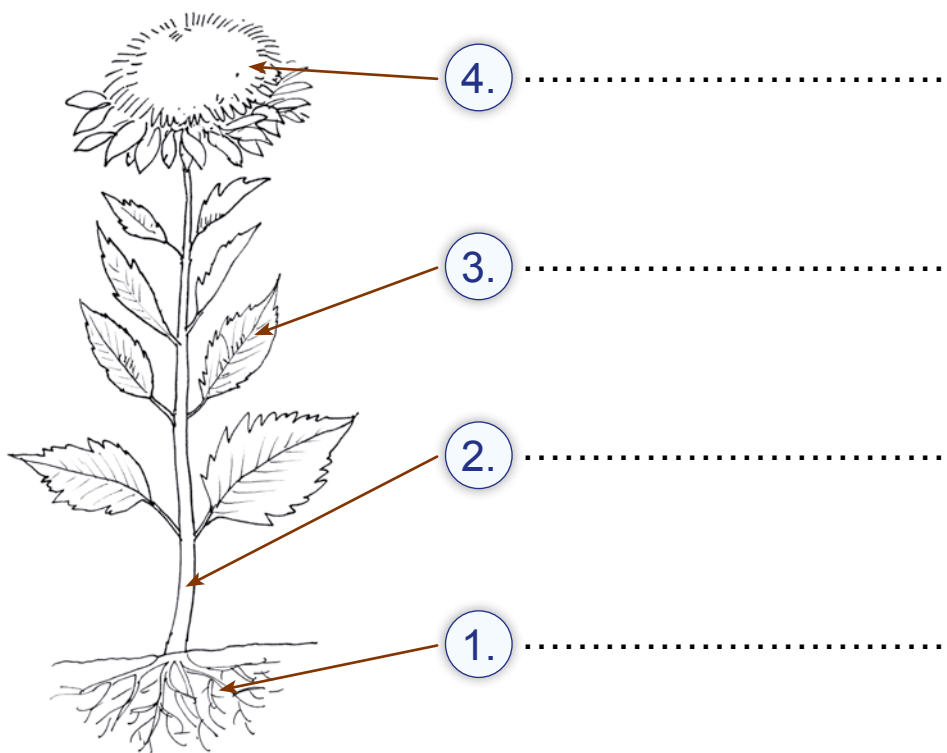
5. A. Loe sõnad. Näita pildil taime osad.

B. Täida lüngad.

C. Värv pilt (õpetaja korralduste järgi: taime osade kaupa).

JUUR	VARA	LEHT	ÕIS
JUURED	VARRED	LEHED	ÕIED

ASTER

6. Mis värvi? Lõpeta laused (astri pildi järgi).

VARA
LEHED
ÕIS

ON ____ .

VARA.
LEHED.
ÕIS.

LILLEL ON ____

7. Mis taim on pildil (ülesanne 8)? Kirjuta taime nimetus.

→ PUU → TAIM

PUUD ON KÕIGE SUUREMAD TAIMED.

8. A. Loe sõnad. Näita puu osad.
B. Täida lüngad.

JUUR

TÜVI

OKS

LEHT

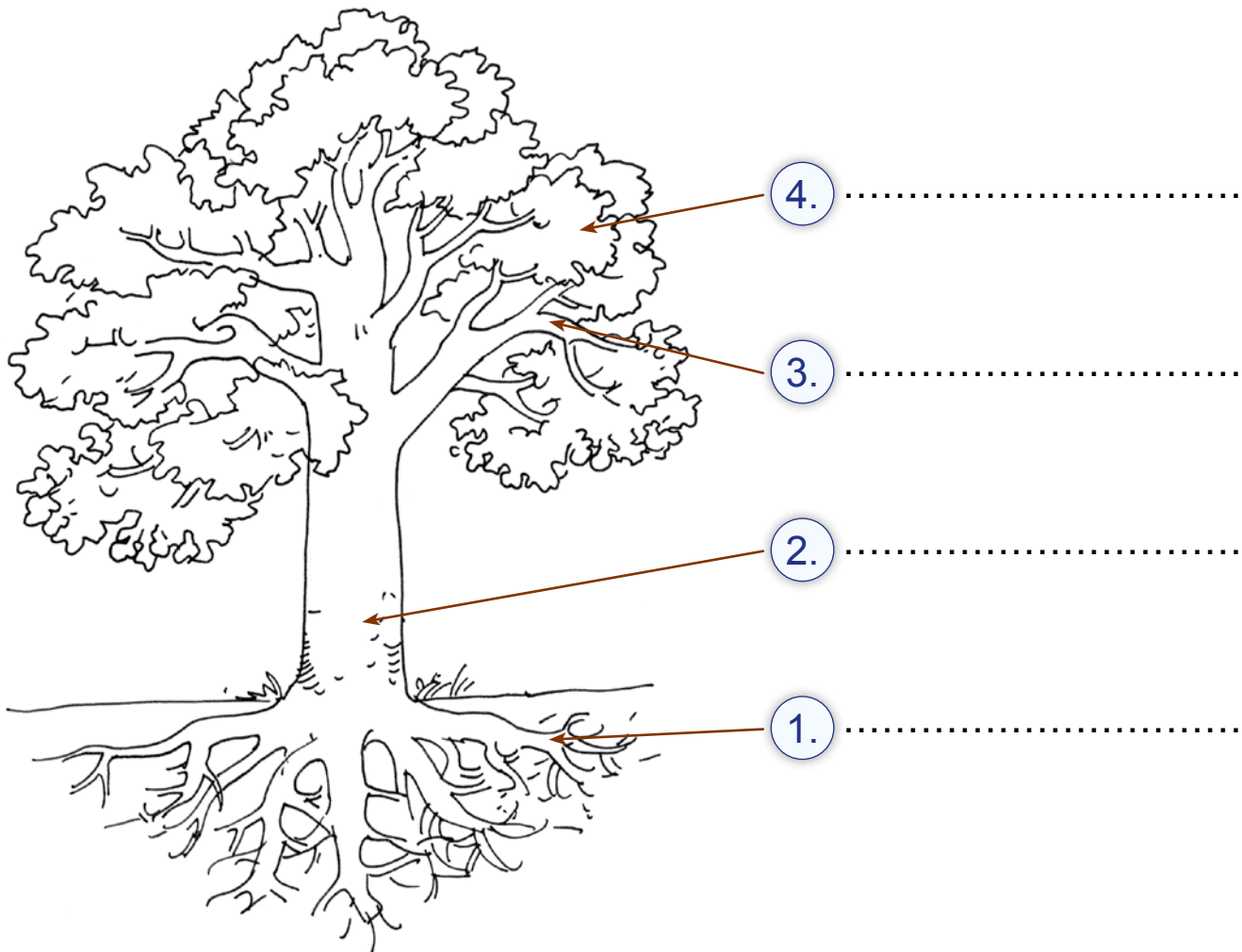
JUURED

TÜVED

OKSAD

LEHED

TAMM

9. Loe. Vasta küsimustele.

1. JUURED ON MAA SEES.

Juured kasvavad *kus*?

2. PUU TÜVI ON { KÕVA.
JA
TUGEV.

Puu tüvi on *missugune*?

3. TÜVE KÜLJES ON OKSAD.

Tüve küljes kasvavad *mis*?

4. OKSTE KÜLJES ON LEHED.

Okste küljes kasvavad *mis*?

10. Vaatle õues erinevaid puid ja nende osasid.

1. Nuusuta puu lõhna.
2. Võrdle puude tüvede jämedust.
3. Vali erineva jämedusega oksad. Võrdle tüve ja okste jämedust. Võrdle okste jämedust.
4. Katseta puu oksa tugevust. Kuula murdmise häält. (*Tähelepanu loodushoiule!*)
5. Uuri puu koort.

MARI

PUU TÜVE JA OKSI KATAB KOOR.

TÜVI OKS

JÄME|DAM

PEENEM

KOOR

SILE

KROBE|LINE

PAKS

ÕHUKE

11. A. Mis kasvavad puu okste küljes?

B. Sa tahad klassi tuua puulehti. Kust sa võtad puulehti?

Miks korjad lehti puu alt?

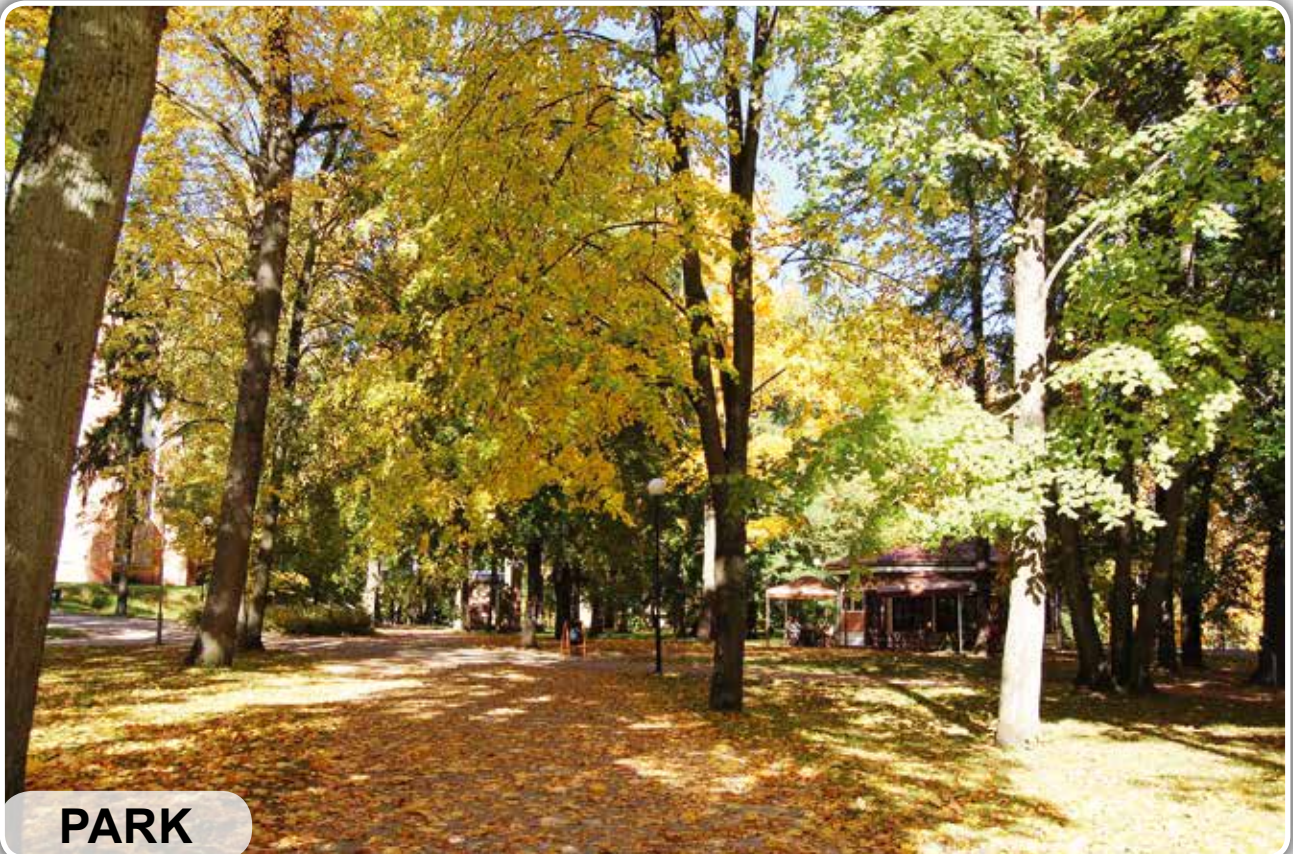

1. Korjake õppekäigul erinevate puude lehti ja vilju (kask, vaher, tamm, pihlakas, kastan).
2. Kuivatage klassis lehed ja viljad. Neid saate kasutada järgmises loodusõpetuse tunnis – puude tundmaõppimisel. Samuti tööõpetuse ja kunstitundides.

12. Mis koht on pildil kujutatud? Kus kasvab palju puid ja põõsaid?

METS

PARK

LEHT-PUUD

1. Mis kasvavad kasepuu okste küljes?

KASE OKSTE KÜLJES ON (mis?) .....

KASK ON **LEHT-PUU** .

MIHKEL

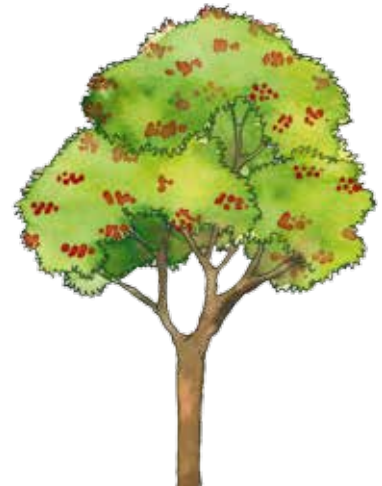
NEED KÕIK ON LEHT-PUUD.

TAMM

KASK

PIHLAKAS

HOBU-KASTAN

VAHER

2. A. Mis värvi on kaselehed kevadel (suvel)? Mis värvi on kaselehed sügisel?
 B. Mis juhtub sügisel puulehtedega? Missugune on kasepuu talvel?

KEVADEL

SÜGISEL

TALVEL

LEHES KASK

RAAGUS KASK

SÜGISEL PUU-LEHED } MUUDA|VAD VÄRVI.
 LANGE|VAD MAHA.

3. Vaatle puulehti. (Kasuta õppekäigult korjatud puulehti.)

A. Mis värvi on puulehed?

B. Järjesta puulehed suuruse järgi. Alusta kõige suuremast (väiksemast) lehest.

C. Rühmita puulehti: 1) lehekeste hulga järgi, 2) lehe pinna omaduste järgi (vt lk 70).

1. Paljundage vaatluslehte (lk 70) ja koostage puulehtede raamat.
2. Vaadeldav puuleht on võimalik liimida / joonistada eraldi lehele või vaatluslehe teisele küljele.
3. Vaatlusi võib läbi viia sügisel, aga ka kevadel.

4. Värvige puude lehed ja viljad sügisvärvides.

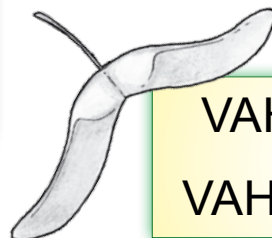
(Värvimise näidisteks valige kogutud loodusliku materjali hulgast sobivad lehed ja viljad).

KASK

VAHER

**VAHTRA-NINA
VAHTRA-NINAD**

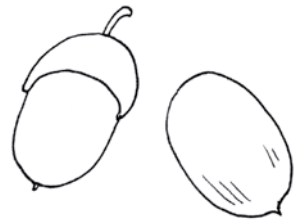

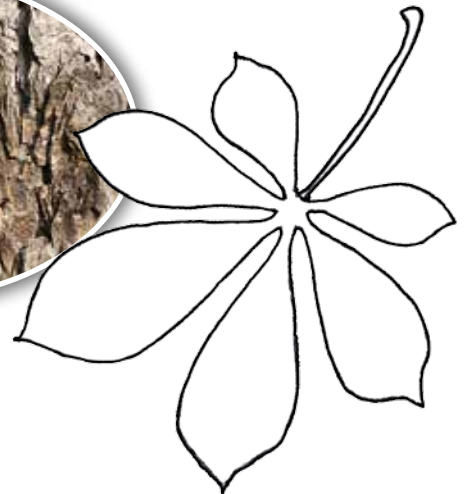
TAMM

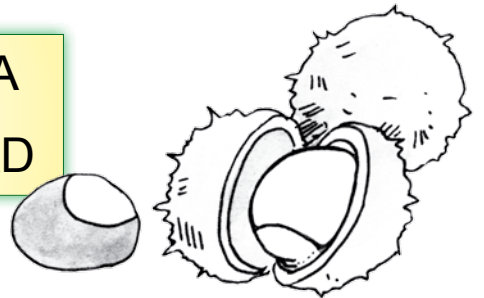
TÕRU
TÕRUD

HOBU-KASTAN

KASTANI-MUNA
KASTANI-MUNAD

HOBU-KASTANI VILI ON MÜRGINE.

PIHLAKAS

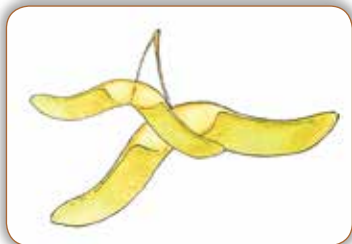

MARI
MARJAD

? 5. Kust võib puulehti korjata? Miks võib ainult maast (puu alt) lehti korjata?

6. Moodusta laused.

ON _____ VILJAD.
(mis puu?)

KASE

TAMME

HOBU-KASTANI

VAHTRA

PIHLAKA

OKAS-PUUD

1. Mis kasvavad kuusepuu okste küljes?

KUUSE OKSTE KÜLJES ON (mis?) .....

KUUSK ON **OKAS-PUU**.

NEED KÕIK ON OKAS-PUUD.

KUUSK
KUUSED

MÄND
MÄNNID

KADA|KAS
KADA|KAD

2. Mis kasvavad okaspuude okste küljes?

MÄND

KUUSK

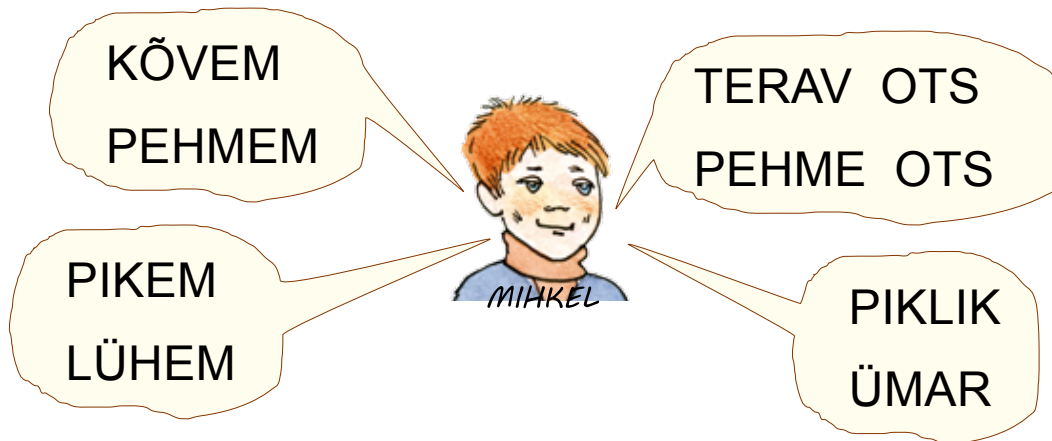
KADAKAS

(Leht- ja okaspuude rühmitamine: ÕM lk 21)

3. A. Võrdle männi ja kuuse okaste värvust (pikkust, teravust).
 B. Võrdle männi ja kuuse käbide värvust (pikkust, kuju, kõvadust). (ÕM lk 16)

4. A. Vaatle männi ja kuuse oksa.
 B. Joonista pildil oksale okkad. Mitme kaupa on oksa küljes männiokkad (kuuseokkad)?

5. Mis on juhtunud kuusekäbiga? Kes näris (toksis) seda käbi?

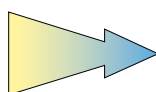
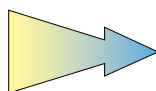

6. Võrdle lehtpuu (okaspuu) välimust (õpetaja küsimuste toel).

SUVI

TALV

KUUSK
MÄND
KADAKAS

ON

**IGI-HALJAS PUU.
IGI-HALJAD PUUD.**

KÕIK OKKAD EI LANGE KORRAGA MAHA.
KUIVA|NUD OKKAD LANGE|VAD MAHA.
NENDE ASE|MELE KASVA|VAD UUED OKKAD.

PUU-VILJAD

1. Mitu puud kasvab aias? Mis puud kasvavad aias?

2. A. Mis viljapuud kasvavad Mari kodu aias? B. Mis viljad kasvavad õunapuu otsas?

ÕUNA-
PIRNI-
PLOOMI-
KIRSI-
} PUU.
} PUUD.

MEIE AIAS ON

VILJA-PUU.
VILJA-PUUD.

ÕUNA-PUU OTSAS KASVA|VAD

Tooge klassi erinevaid puuvilju.
Vaadeldge ja võrrelge neid. (ÕM lk 10, 11, 14, 16, 21)

ÕUN ON PUU-VILI.
ÕUNAD ON PUU-VILJAD.

NEED KÕIK ON PUU-VILJAD.

ÕUN

PIRN

PLOOM

KIRSS

ÕUNAD

PIRNID

PLOOMID

KIRSID

3. A. Lõpeta laused (... mis viljad?/ Mis puu ...?).

B. Loe lauseid õpetaja osutamise järgi (tahvlil).

C. Muuda sõnade järjekorda. (Õp osutamise järgi, nt: Pirnid kasvavad pirnipuu otsas.)

1. PIRNI-PUU OTSAS KASVA|VAD _ _ _ _ _ .

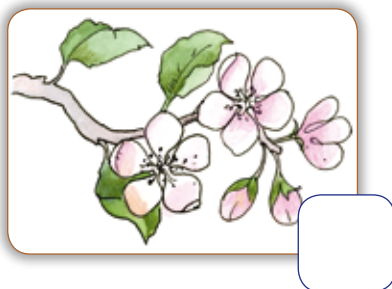
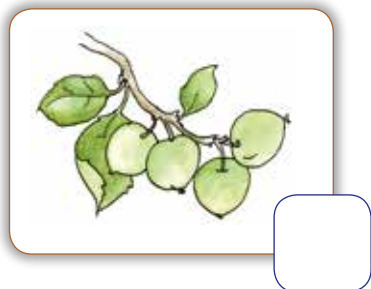
2. _ _ _ _-PUU OTSAS KASVA|VAD ÕUNAD.

3. _ _ _ _ _-PUU OTSAS ON PLOOMID.

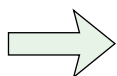
4. KIRSI-PUU OTSAS KASVA|VAD _ _ _ _ _ .

4. A. Kuidas tekivad viljad? Loe sõnad. Näita sobivat pilti.
 B. Järjesta pildid. Kirjuta numbrid ruutude sisse.
 C. Võrdle toore ja küpse puuvilja värvust (suurust) (õpetaja küsimuste toel).

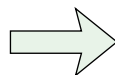
1. PUU ÕITSEB

ÕIS ÕIED

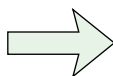
2. ÕITEST TEKI|VAD VILJAD

* Õunapuu vili on ... . (Pirni-/ kirsi-/ ploomipuu ...).

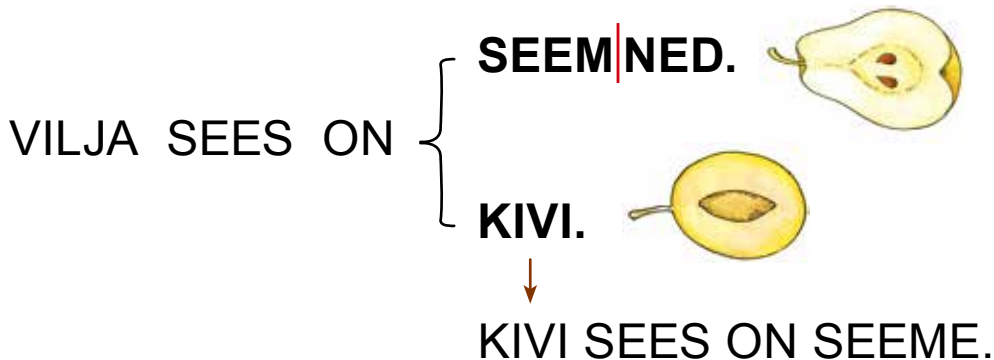
TOORES VILI
TOORED VILJAD

3. VILJAD KÜPSE|VAD

KÜPS VILI
KÜPSED VILJAD

- ? 5. A. Vaatle pooleks lõigatud puuvilju. Näita sarnast pilti. Mis on puuviljade sees?

B. Lõpeta laused.

1. ÕUNA JA PIRNI SEES ON .....
2. PLOOMI JA KIRSI SEES ON .....
- KIVI SEES ON .....

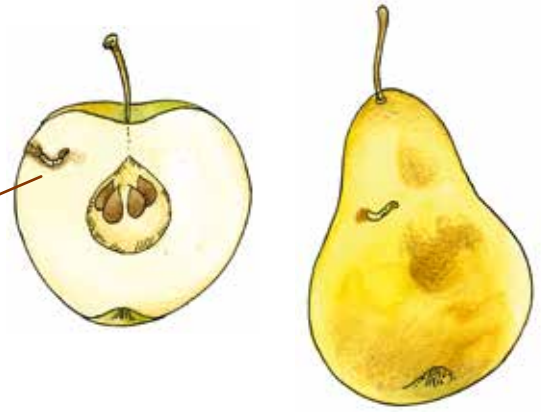
KIVI

SEEMNED

SEEME

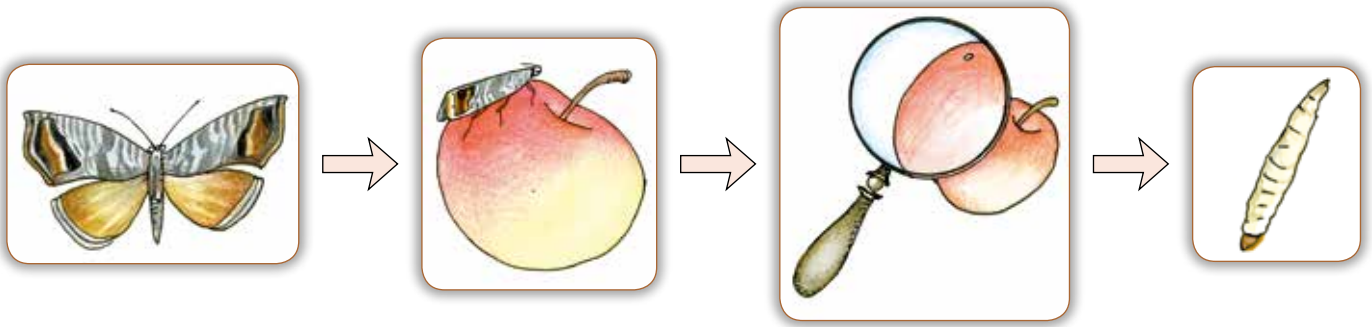
6. Mis looma võib näha õuna ja pirni sees?
Kirjuta puuduv sõna.

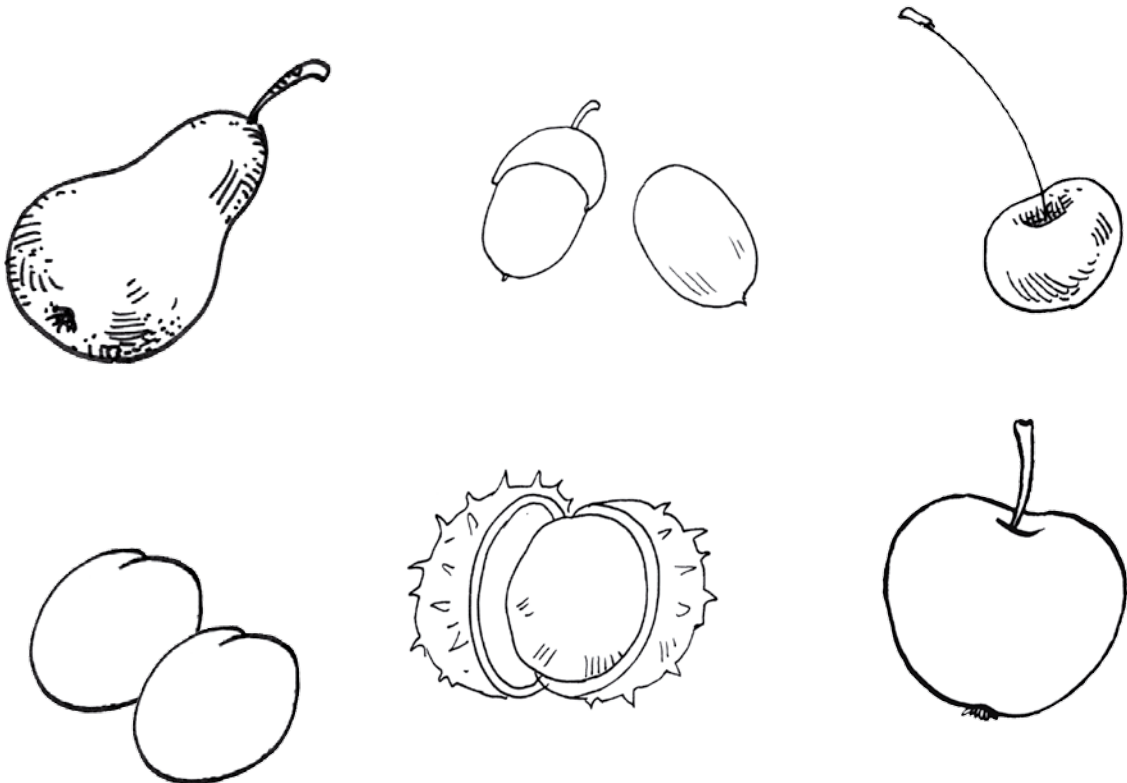
SEE ON ÕUNA- _ _ _

RÖÖVIK

LIBLIKAS MUNEb MUNA. MUNAST TULEB RÖÖVIK.

7. A. Mis viljad on pildil?
B. Mis vilju sööb inimene? Värv sobivad pildid.

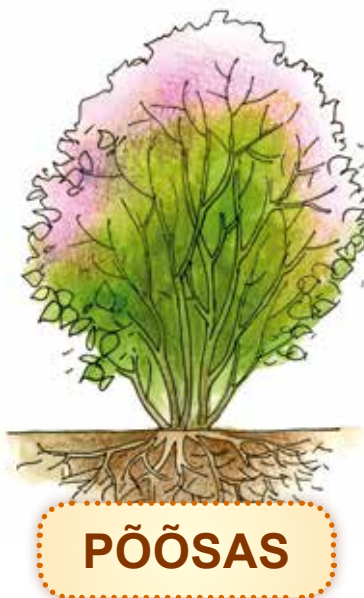
MARJAD

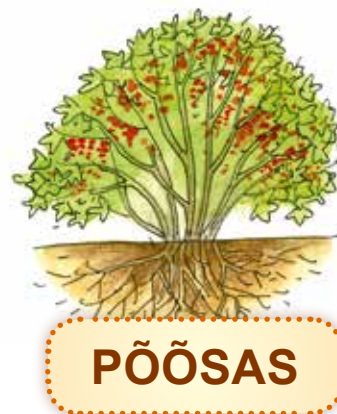
1. A. Võrdle puu ja põõsa välimust (õpetaja küsimuste toel).
B. Näita pildil: 1) kõrge põõsas, 2) madal põõsas.

PUU

PÕÕSAS

PÕÕSAS

PÕÕSAS }
PUU } ON TAIM.

2. A. Loe. Ühenda sõnad joontega. B. Mis on taimedel sarnane (erinev)?

JUURED

ÜKS TÜVI

MITU TÜVE

PUUL ON

PÕÕSAL ON

OKSAD

LEHED

3. Kas puud õitsevad? (vt lk 32). Kas põõsad õitsevad?

4. A. Mitu põõsast on pildil? Näita. B. Mis kasvavad põõsa okste küljes?

KARUS-MARI
KARUS-MARJAD

TIKKER
TIKRID

PÕÕSA OKSTE KÜLJES ON **MARI**
MARJAD.

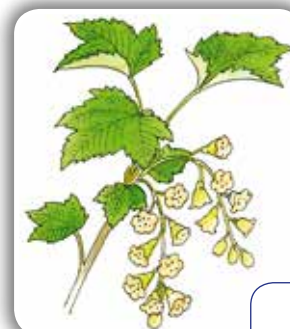
SEE
NEED

ON **MARJA-PÕÕSAS**
MARJA-PÕÕSAD.

5. A. Kuidas tekivad marjad? Järjesta pildid. Kirjuta numbrid ruutude sisse.
B. Võrdle toore ja küpse marja värvust (suurust). Lõpeta laused suuliselt.

TOORED MARJAD ON (mis värvi?) ... .

KÜPSED MARJAD ON (mis värvi?) ... .

6. Loe. Ühenda joonega (... mis aastaajal?).

1. PÕÕSAS ÕITSEB

2. ROHE|LISED MARJAD

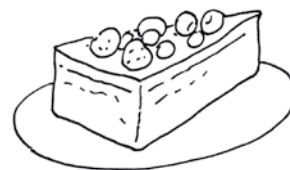
3. MARJAD KÜPSE|VAD

KEVADEL

SUVEL

7. Milleks kasvatavad inimesed marju ja puuvilju?

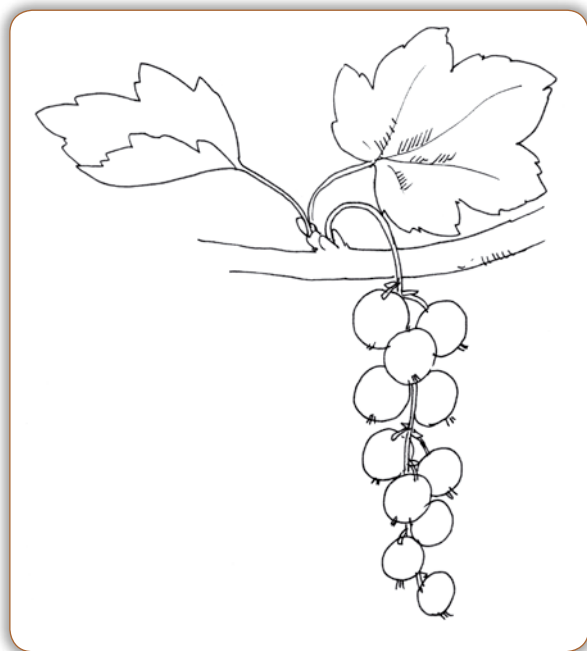
8. Mis marjad on pildil? Värv pildid. Värvimisel pea meeles Mari sõnu.

IGAL OKSAL:

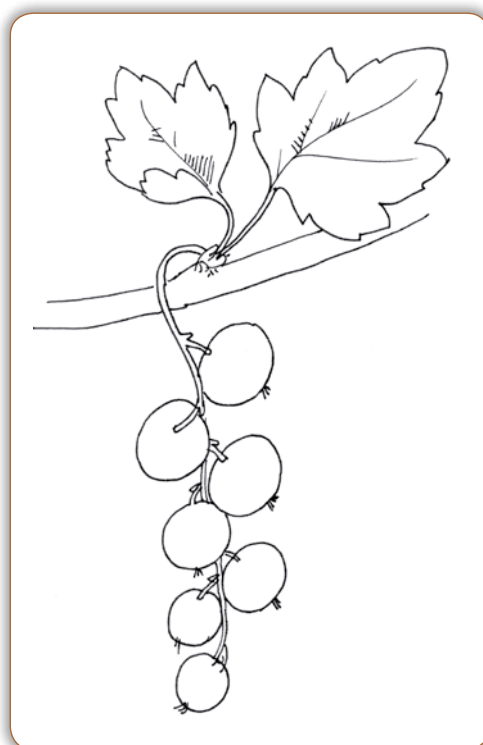
KÕIGE VÄIKSEM MARI
ON TOORES.

PUNASED SÕSTRAD

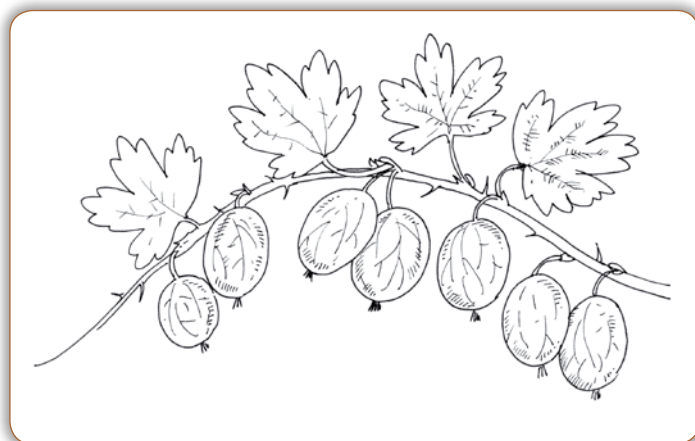

MUSTAD SÕSTRAD

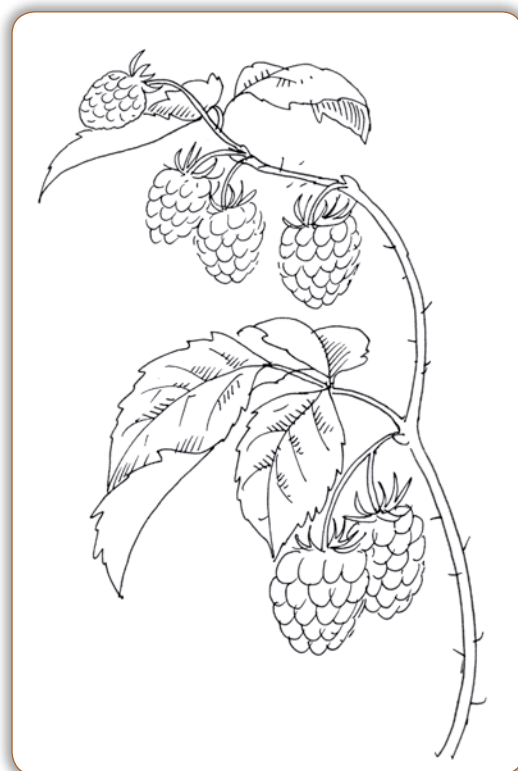

KARUS-MARJAD

TIKRID

VAARIKAD

9. Loe. Näita pildil.

OKS

LEHED

OGAD

MARJAD

Mis marjad?

ROHT-TAIMED

1. Mis loomad on pildil? Kus lehmad söövad? Mida loomad söövad?

..... söövad värsket rohtu.
(Kes?)

..... söövad ..... värsket rohtu.
(Kes?) (kus?)

KARJA-MAA

2. Mis taim on pildil? Näita taime osad. Mis taimeosa ei ole pildile joonistatud?

Õis

Leht

Vars

Juur

on .....
(mis värvi?)

ristik-hein

3. A. Võrdle puu/põõsa ja ristikeina (mõne rohttaime) kõrgust.
B. Võrdle põõsa ja ristikeina (mõne rohttaime) varte tugevust.

kõrge
madal

nõrk
tugev

kõva
pehme

ROHT-TAIM
ROHT-TAIMED

4. Kus kasvab rohttaimi?

Roht-taimed kasvavad igal pool.

tee ääres

aias

põllul

metsas

pargis

Lilled on roht-taimed.

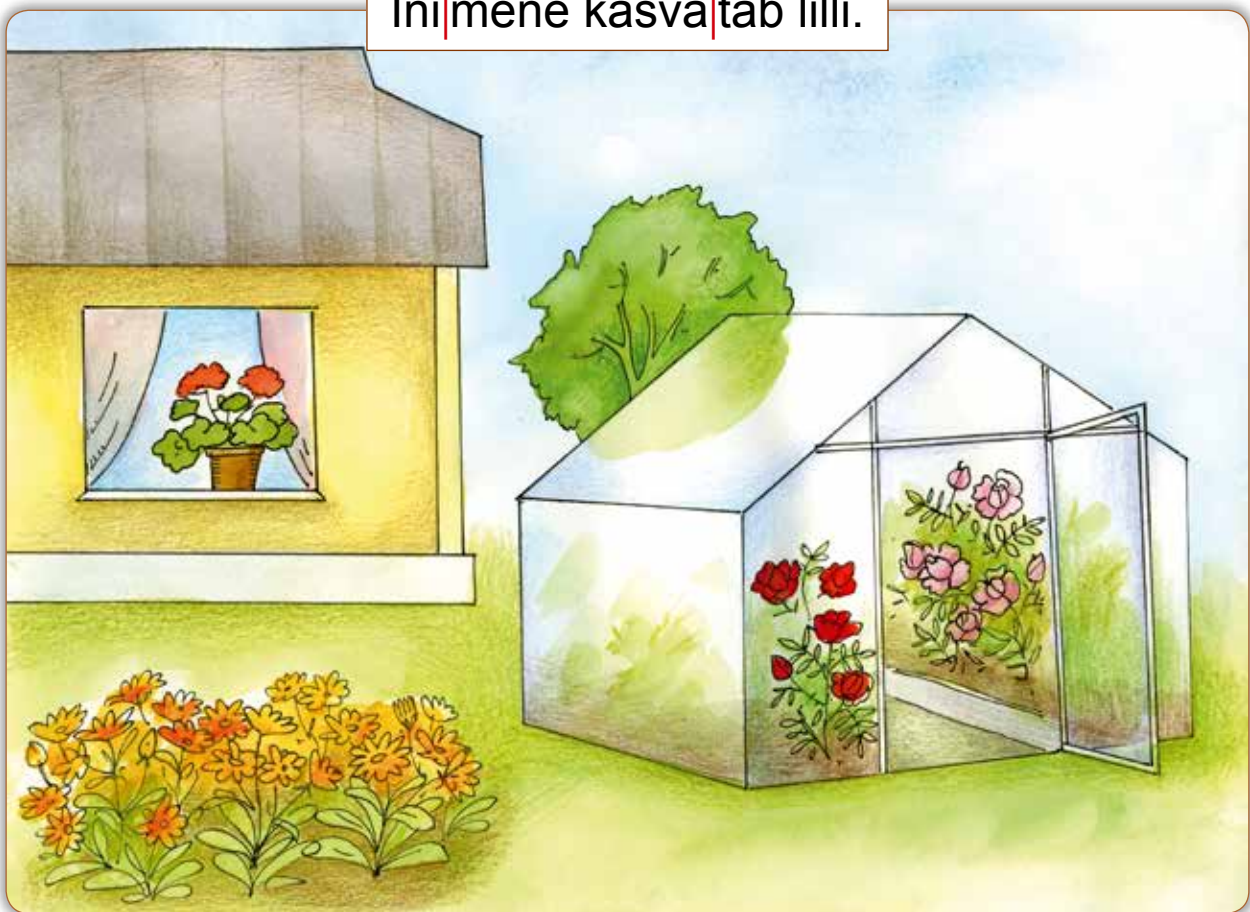

5. A. Leia piltidelt lilled. Näita. B. Kus lilled võivad kasvada?

Lilled kasva|vad ise.

Ini|mene kasva|tab lilli.

Lilled on ilusad.

Inimene kasva|tab lilli ilu pärast.

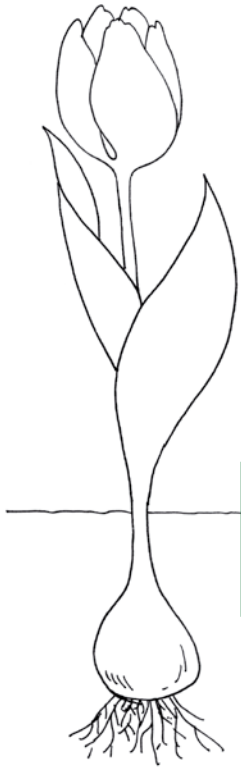

6. A. Vali ühe lille pilt. Värv.

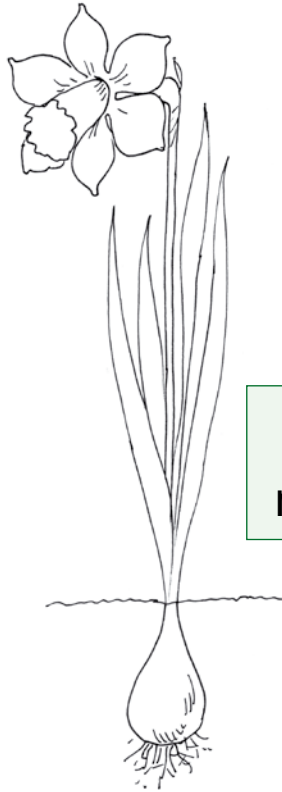
B. Mis värvi värvisid varre (lehed, õie, juured)?

Need kõik on lilled.

tulp
tulbid

nart|siss
nart|sissid

aster
astrid

päeva-lill
päeva-lilled

Mis lille pildi sa värvi|sid?
Minu lemmik-lill on tulp.
Mis on sinu lemmik-lill?

Umb-rohud on roht-taimed.

7. Mis tööd teeb inimene põllul (aias)?

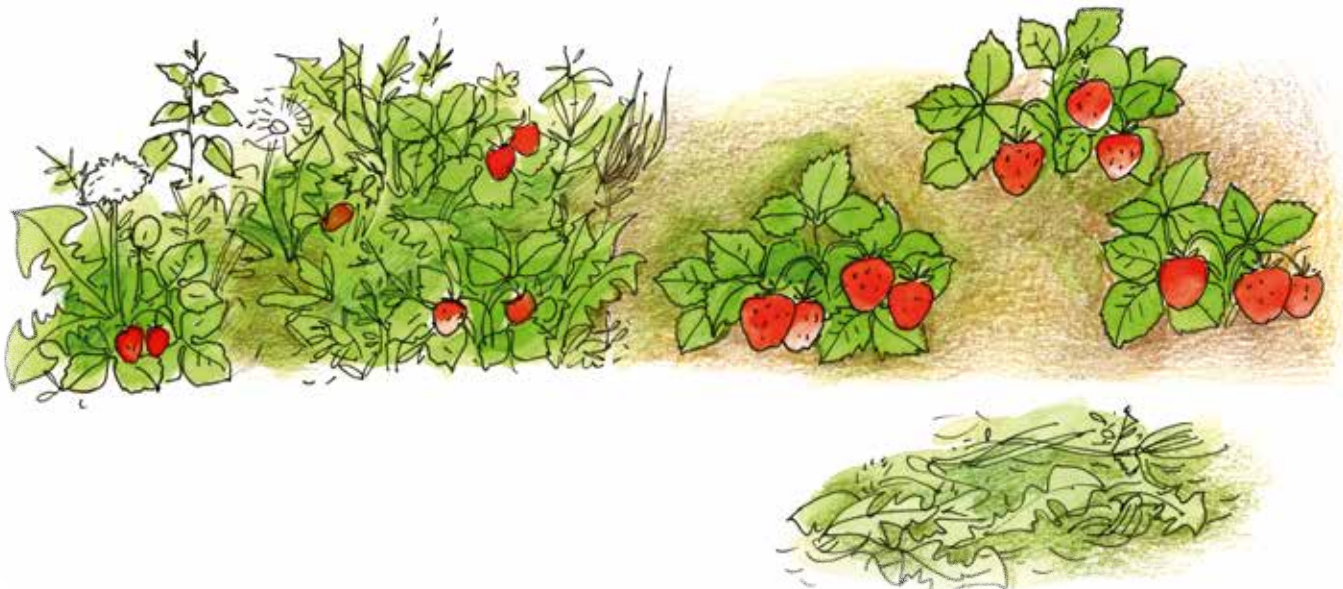
kõplab
kõpla|vad

kitkub rohtu
kitku|vad rohtu

Ma rohisin suvelpeenraid. Tõmba|sin umbrohud välja.
Porgan|did jätsin peenrale kasvama.

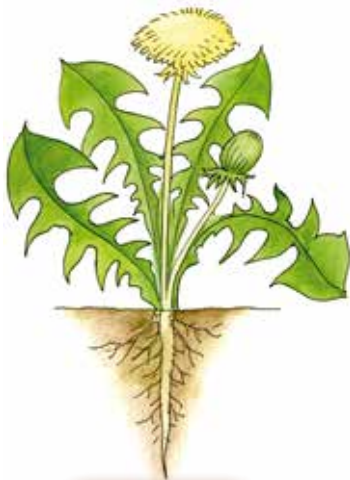
8. Miks inimene kitkub peenralt umbrohtu?

Umb-rohud kasva|vad ise.
Nad segavad teiste taime|de kasva|mist.

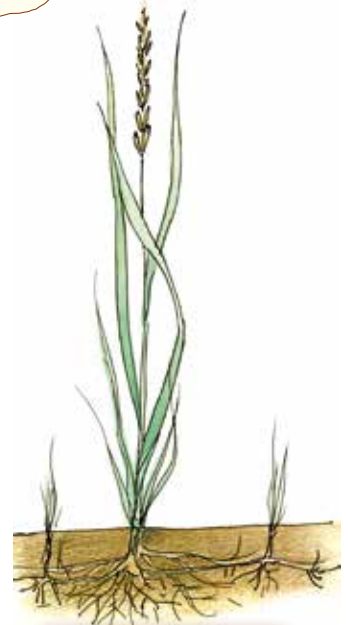
Need kõik on **umb-rohud**.

või-lill

malts

oras-hein

nõges

naat

Minu ema keedab nõges|test suppi ja teed.
Naadi ja või-lille lehte|dest teeb ema salatit.
Nende taimede lehte|dest saame vita|miine.

Köögi-vilja-taimed on roht-taimed.

9. A. Mis on joonistatud pildile?

B. Kuula. Näita pildil.

1. Pildile on joonistatud maja.
2. Maja taga on suur põld. Põllul kasvavad kartulid.
3. Aias on peenrad. Seal kasvavad porgandid.
4. Aias on kasvuhoone. Seal on tomatid ja kurgid.

1. Mille taga asub põld?
2. Mis taimed kasvavad põllul?
3. Mis taimed kasvavad peenral?
4. Mis taimed on kasvuhoones?

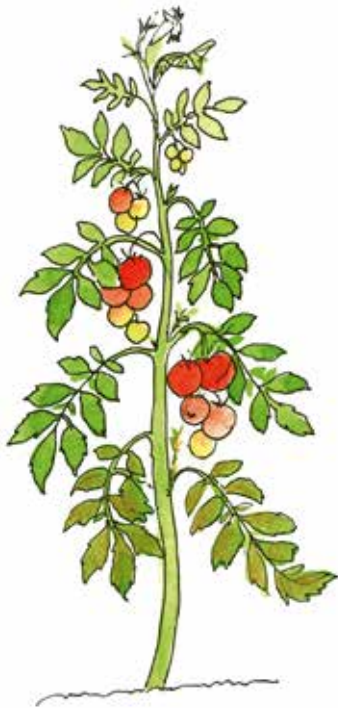
Tooge klassi erinevaid köögivilju. Vaadeldge ja võrrelge neid. (ÕM lk 10, 11, 14, 16, 21)
Mis köögiviljad sulle maitsevad?

10. A. Näita pildil: lehed (viljad).

B. Mis värvi on tomatitaime toored (küpsed) viljad? Värv ringid.

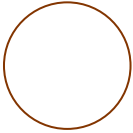
C. Mis on juhtunud taime lehtedega? Mida vajab taime kasvamiseks?

vili

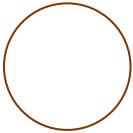
toores
vili

rohe|line

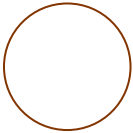
vili
küps

oranz

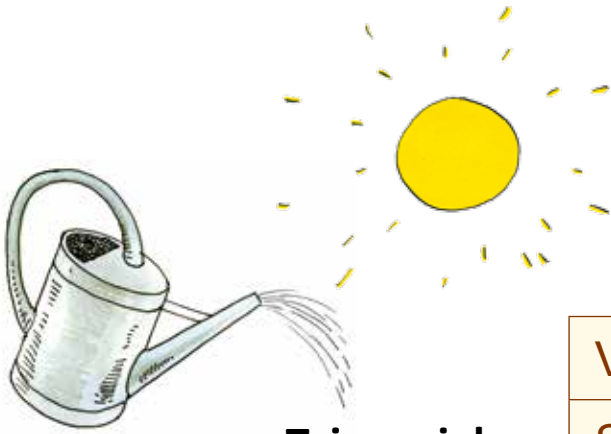

küps
vili

puna|ne

Mulle maitse|vad kollased tomatid.

Taim vajab:

V		L	G		S	T
S			J		S	T

11. Milleks inimene kasvatab köögivilju?

Köögi-vilju kasva|tame toiduks.

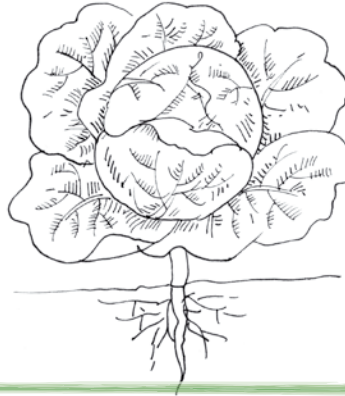

12. A. Värvide taime söödavad osad. B. Mis osa taimest sa sööd? Moodusta laused.
(Õpetaja küsimuste toel: See on kapsas. Kapsal söön lehti. Pildil värvisin lehed.)

1) lehed → söön lehti

kapsas

2) viljad → söön vilju

kurk

tomat

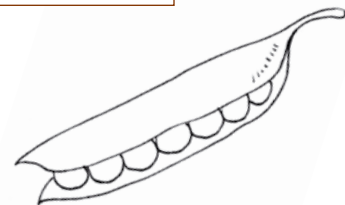

3) seemned → söön seemneid

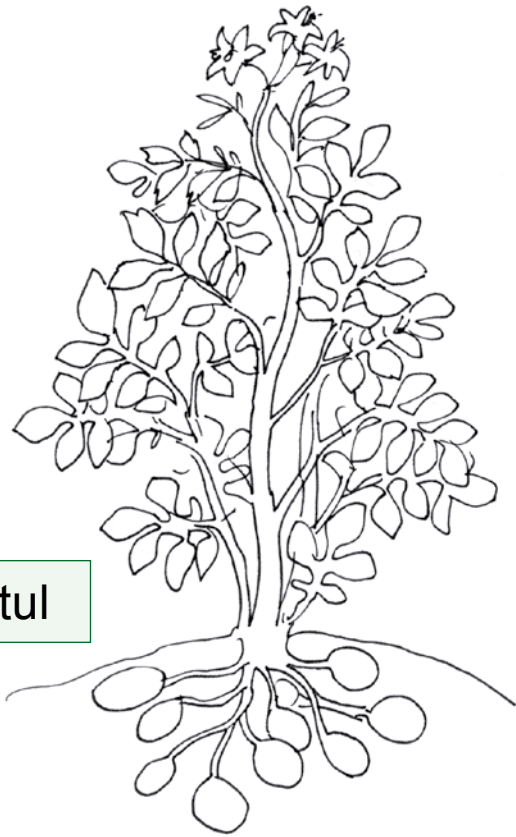
hernes

herne-kaun
herne-kaunad

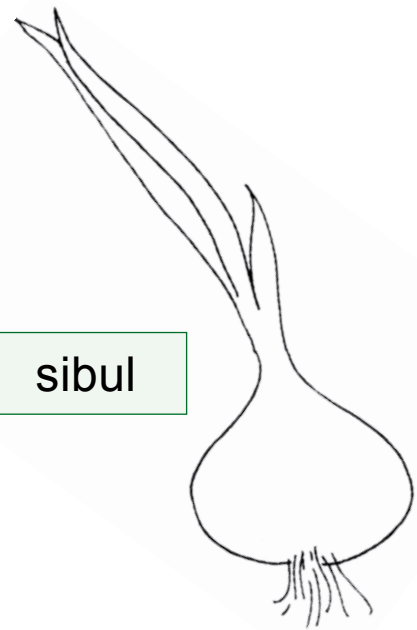

4) **mugulad** → söön mugulaid

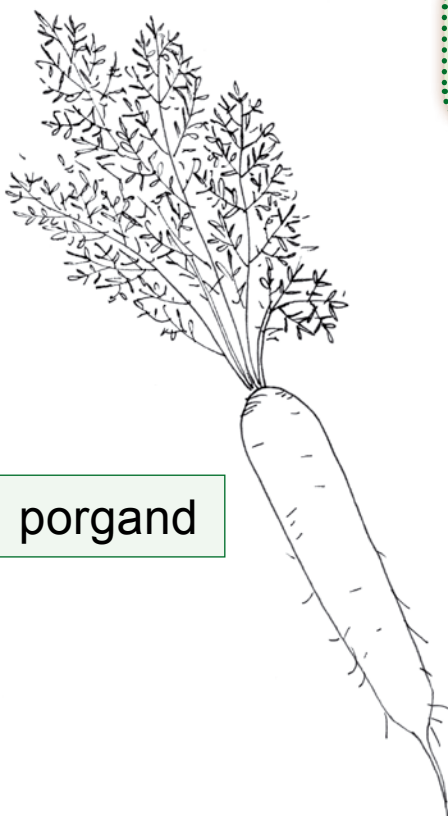
kartul

5) **lehed ja sibul** → söön lehti ja sibulat

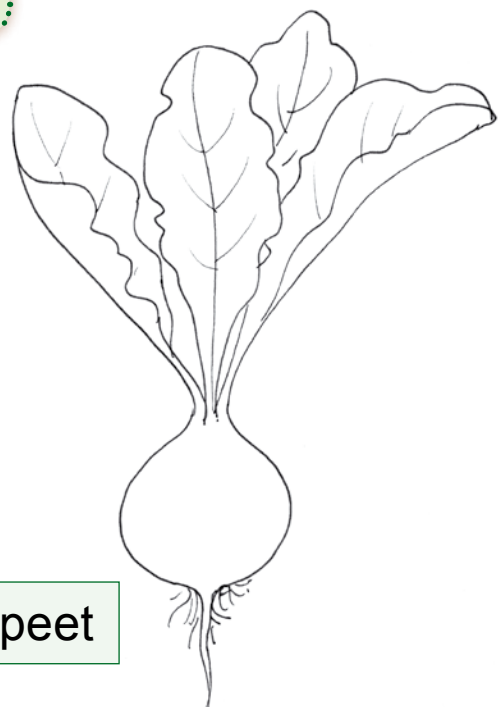
sibul

6) **juured** → söön juuri

porgand

juur-vili
juur-viljad

puna-peet

KODU-LOOMAD

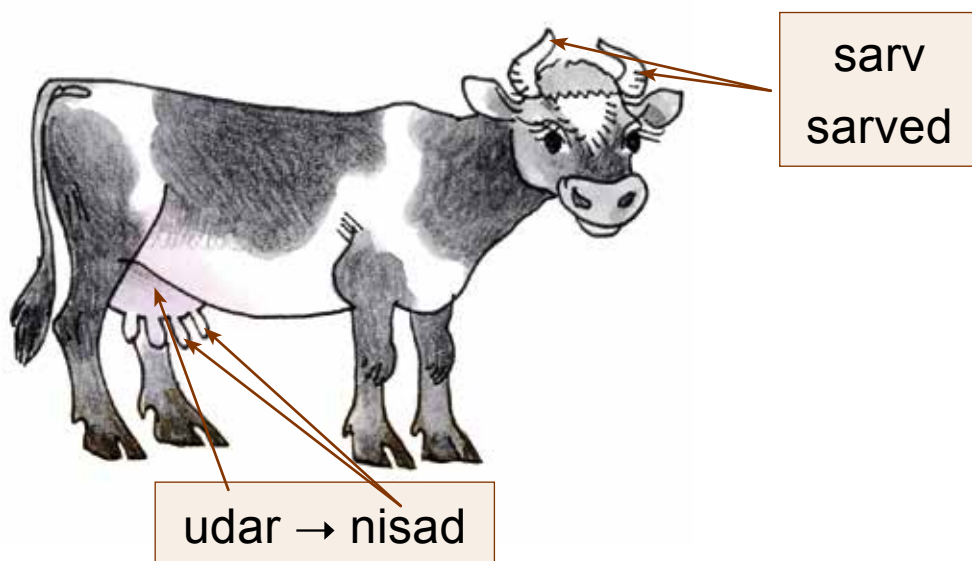
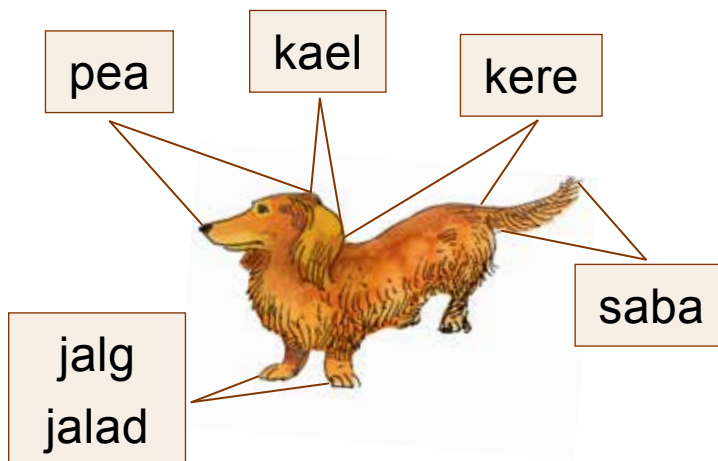
1. A. Mis loom on pildil? B. Mis värvi on koera (lehma) karvad?
C. Nimeta looma kehaosad. Näita pildil. (Mitu ...?)

Looma keha katavad karvad.

Pea:

silm – silmad
kõrv – kõrvad
nina
suu

2. Võrdle koera ja lehma välimust (õp küsimuste toel). (ÕM lk 16)

Sarnane: Mõlemal loomal on p ____, k ____, kere,
j ____ ja s ____.

Erinev: Lehmale on peas ____. Koeral ei ole sarvi.
Lehmale on kõhu all _____. Koeral ei ole udarat.

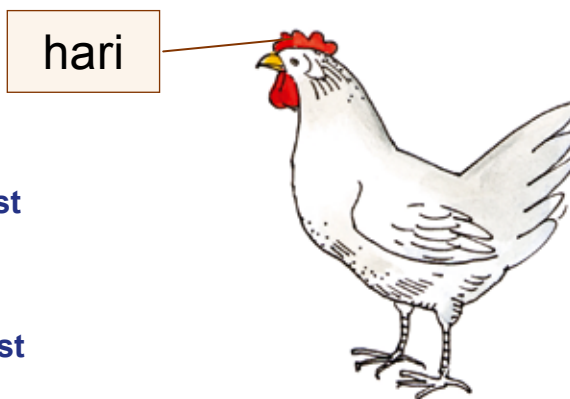
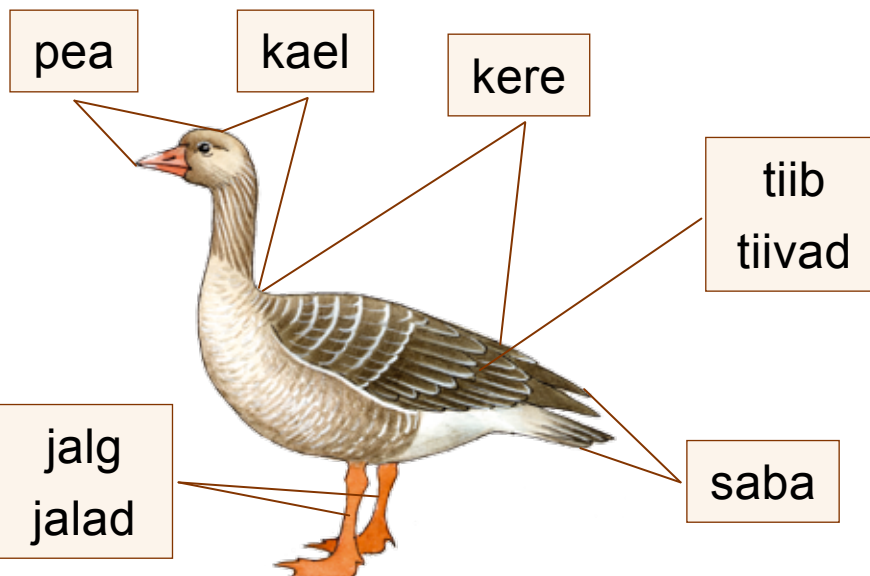
3. A. Mis lind on pildil? B. Mis värvi suled on hanel (kanal)?
C. Nimeta linnu kehaosad. Näita pildil. (Mitu ...?)

Linnu keha katavad suled.

Pea:

silm – silmad
nokk

4. Võrdle kana ja hane välimust
(õpetaja küsimuste toel).

5. Võrdle koera ja hane välimust
(õpetaja küsimuste toel).

Sarnane: Mõlemal on p ____, k ____, kere,
j ____ ja s ____.

Erinev: Koeral on

- nina ja suu
- jalga
- karvad

Hanel on

- _____
- jalga ja tiivad
- _____

6. Näita pildil: (a) kahe jalaga loomad, nelja jalaga loomad; (b) tilbadega loomad; (c) karvadega loomad, sulgedega loomad.

7. Leia pildilt loomad. Kes nendest loomadest on linnud?

Mis loomi on pildil üks (palju)?

Leia pildilt inimesed. (Kes ...? Kus on ...? Mida teeb ....?)

Üks:

koer
kass
hobune
lehm

kodu-loomad

Palju:

lambad
sead
küülikud
kanad
pardid

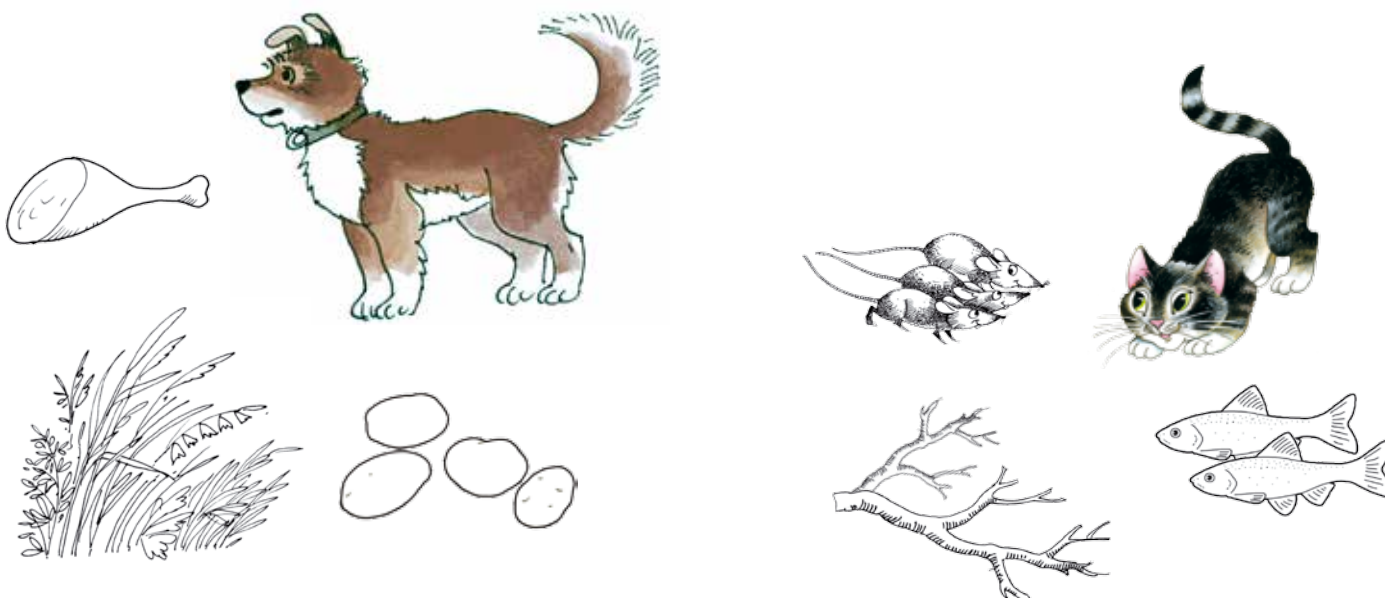

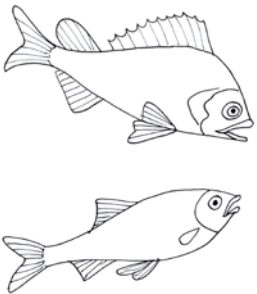
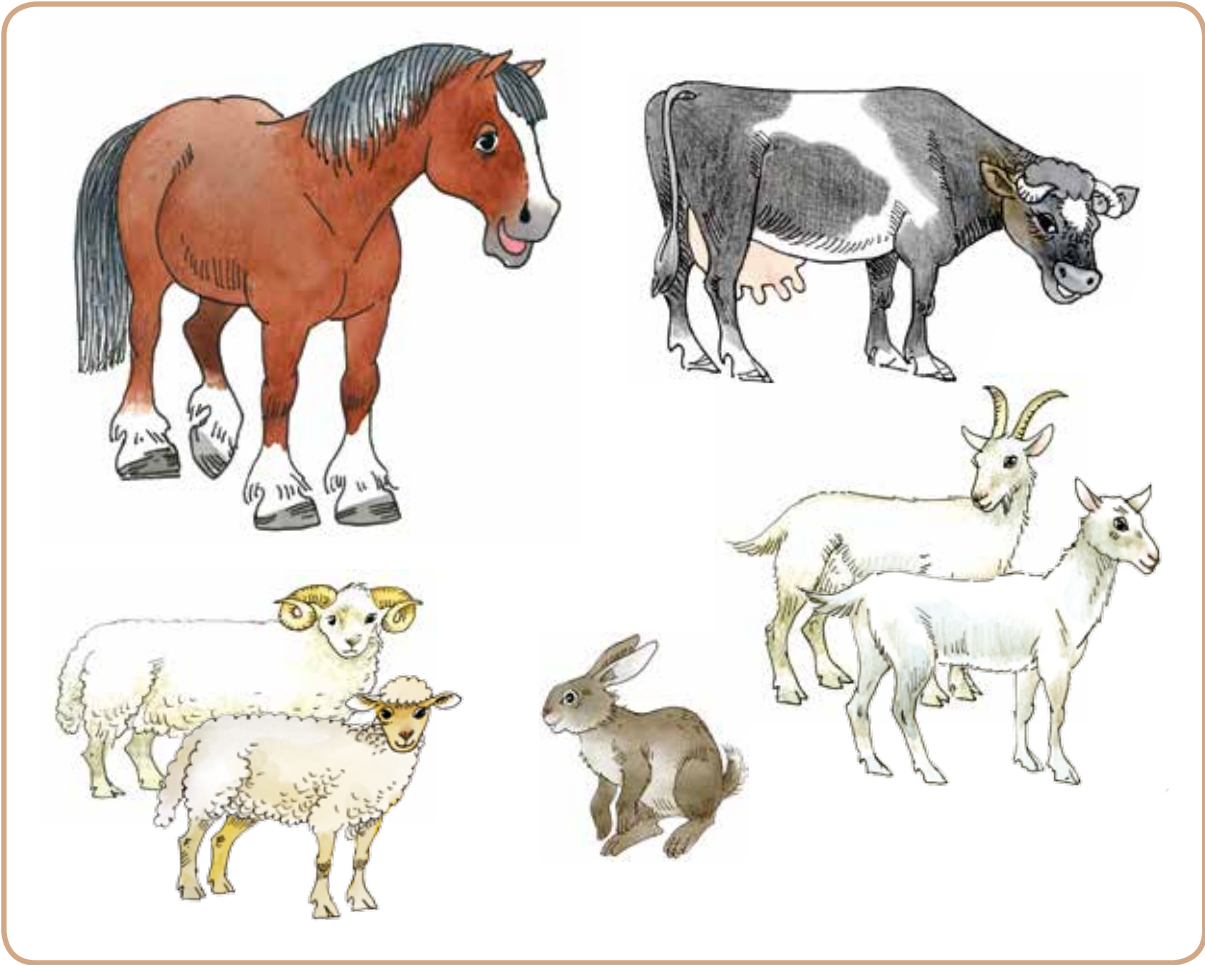
Kodu-loomad elavad inimese juures.
Inimesed toidavad neid.

Lind on { 2 jalaga
ja
tiibadega } loom

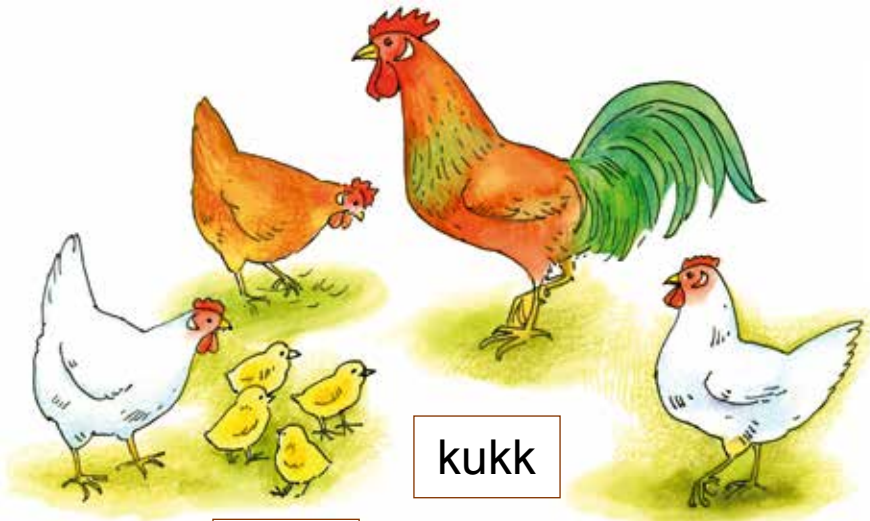

8. A. Mida koduloomad söövad? Värvige õige toidu pilt. B. Mida loomad joovad?

Küñas on jahu-puder.

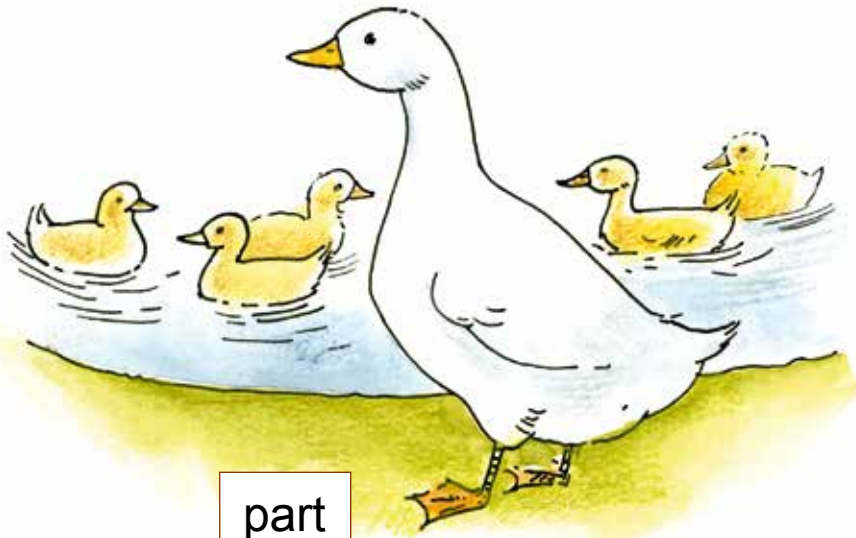
kukk

tibud

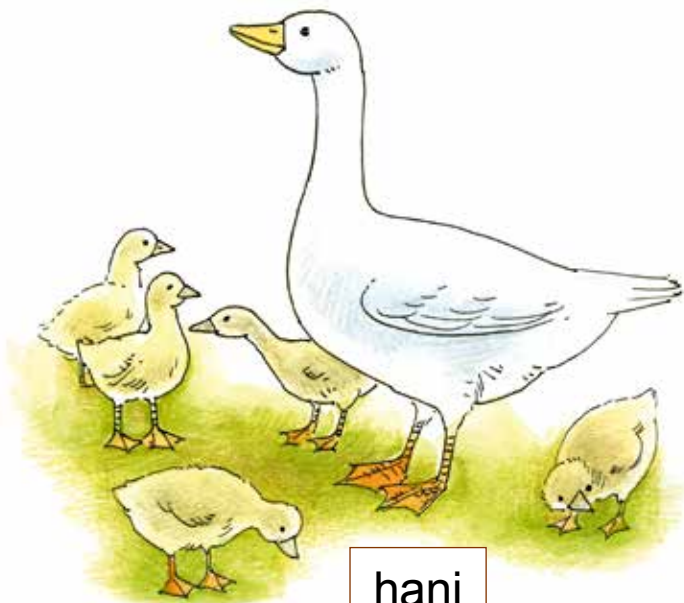
kana

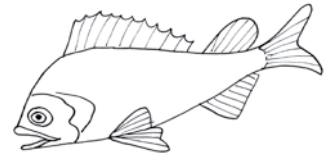
vilja-terad
seemned

part

hani

KODU-LOOMAD ON VAJALIKUD

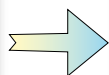

Kodu-loomad on inimestele vajalikud.

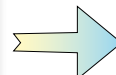
1. Kuidas on koduloomad inimesele vajalikud?
Moodusta laused (õpetaja küsimuste toel).

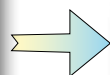
1. lüpsab lehma

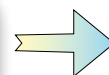
2. saab piima

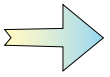

1. pügab lammast

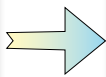
2. saab villa

3. Inimene teeb piimast ...

Mulle maitseb ...

3. teeb villast lõnga

4. koob lõngast ...

Mida saab veel lõngast?

MUNAD

SULED

LIHA

Mida saab veel munast?

2. A. Kuidas on koduloomad inimesele vajalikud? Ühenda pildid joonega.

B. Moodusta laused (õpetaja küsimuste toel, nt: Inimene saab ... (kellelt?) ... (mida?))

MINA VALVAN!

veab ...

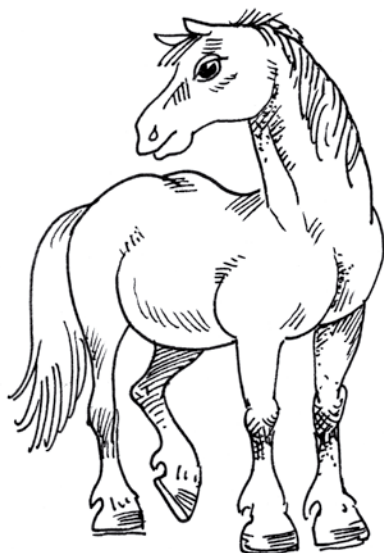
nahk

sadul

nahk

3. Loe. Lõpeta laused.

1. Kodu-loomad elavad (kelle?) ..... juures.
2. Kodu-loomad on ini|nesele (missugused?) .....
3. Ini|mene hooli|tseb kodu-looma eest.

4. Kuidas inimene hoolitseb oma looma eest?

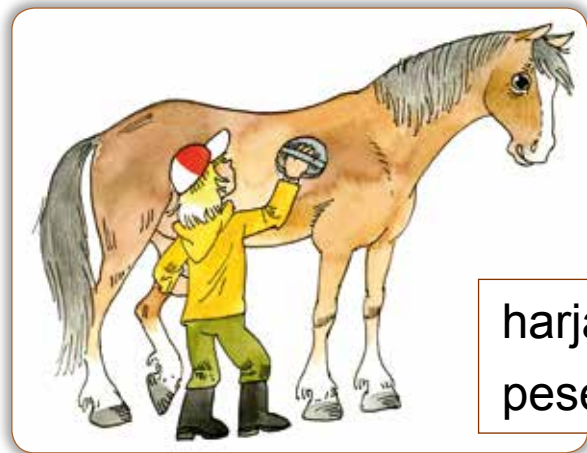
toidab

silitab

jookseb

harjab
peseb

puhas|tab aset

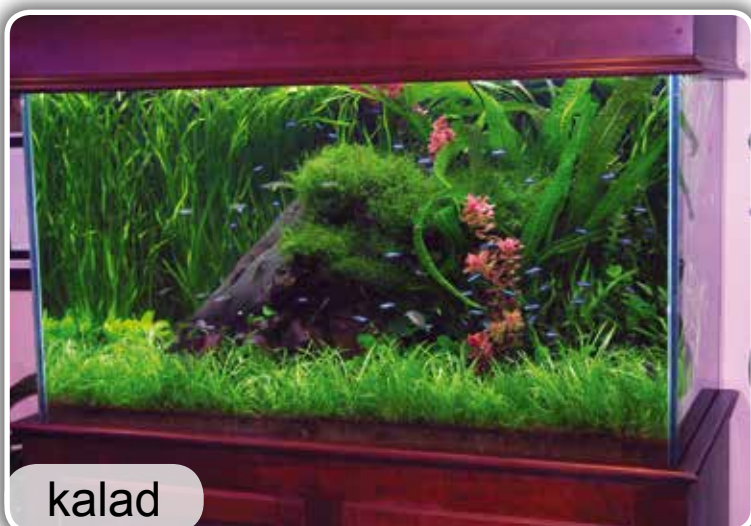
LEMMIK-LOOMAD

Loomi on tore vaada|ta.
Mõne loomaga saab mängida.

Mõned loomad on ini|nese sõbrad.
Need on lemmik-loomad.

1. A. Näita ja nimeta lemmikloomad. B. Mis loomaga saab mängida?

kalad

meri-siga

hamster

rott

kilp-konn

papagoi

koer

kass

- ?** 2. Mis loom võib veel lemmikloom olla?
3. Kas sinul on lemmikloom?
4. Kuidas hoolitsed lemmiklooma eest?

TALV

1. Vaata pilti. Kuula lauset. Mida ei ole pildile joonistatud?

1. Taevas on pilved. Sajab vihma.
2. Toonekured lendavad lõunamaale.
3. Lehtpuudelt langevad lehed.
4. Metsas leiame seeni.

2. Mis aastaag on pildil kujutatud? Mille järgi otsustasid?

Tõmba vale nimetus maha.

Pildil on:

SUVI

SÜGIS

3. A. Vaata aknast välja. Vasta õpetaja küsimustele (taevas, sademed, tuul, puud, maapind).

B. Võrdle pilti tööraamatus ja pilti aknast (õpetaja küsimuste toel).

hilis-sügis

MIHKEL

Pärast sügist algab talv.

4. Talv algab detsembris. Loe talvekuude nimetused.

TALVE-KUUD

DETSEMBER

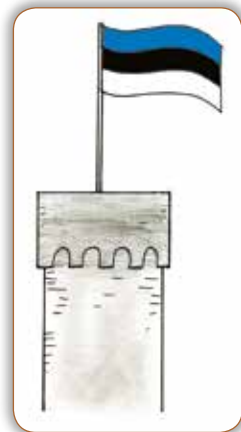
jõulud

JAANUAR

uus-aasta =
1. jaanuar

VEEBRUAR

Eesti Vabariigi
sünni-päev

5. Värvide kuude nimetused. SÜGIS – kollane TALV – sinine

SEPTEMBER

DETSEMBER

OKTOOBER

JAANUAR

NOVEMBER

VEEBRUAR

* Mis sõnad värvisid kollaseks (siniseks)? Need on ... (mis kuud)?

6. Nimeta kuud õiges järjekorras.

- 1) DETSEMBER, ..., ...
- 2) ....., NOVEMBER, ...
- 3) ....., JAANUAR, ...
- 4) ....., ..., VEEBRUAR
- 5) ....., ..., DETSEMBER

7. A. Kuula. Vali sobiv pilt. B. Kirjelda pilti. (ÕM lk 11)

1. pilt: Talvel on taevas pilves. Sajab lund. → Pakasega külmub vesi. Vee peale tekib jää. Tugeva jää peal võib uisutada. → Talvel lapsed kelgutavad ja suusatavad.
2. pilt: Mõnikord paistab talvel ka päike. Päike soojendab maad vähem kui suvel. → Inimesed panevad linnumajakesse toitu. → Mõnikord on sulalumi. Siis saab lumememme teha. Poistele meeldib lumesõda mängida.

Mõni-kord sajab talvel lörtsi või vihma.

lörts = lumi + vihm

8. Mida nägid täna õues? (Vt praktilised tegevused TR lk 11) Loe. Värv sobivad sõnad.

Täna on

.....

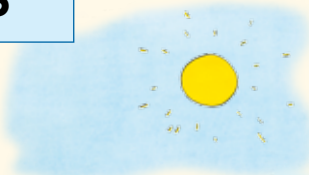
.....

(mis nädalapäev?)

TAEVAS

selge

päike paistab

pilves

pilved varjavad päikese

sajab vihma

sajab lund

sajab rahet

sajab lörtsi

ÕHK

soe

jahe

külm

TUUL

nõrk

tugev

MAA-PIND

lombid

lumi

jää

pehme

kõva = külmunud

KORDAMINE

 1. A. Mis on pildil? B. Ühenda paarilised joonega. C. Loe sõnad. Värvige pildid.

tume-sinine

kollane

roheline

kollane

roheline

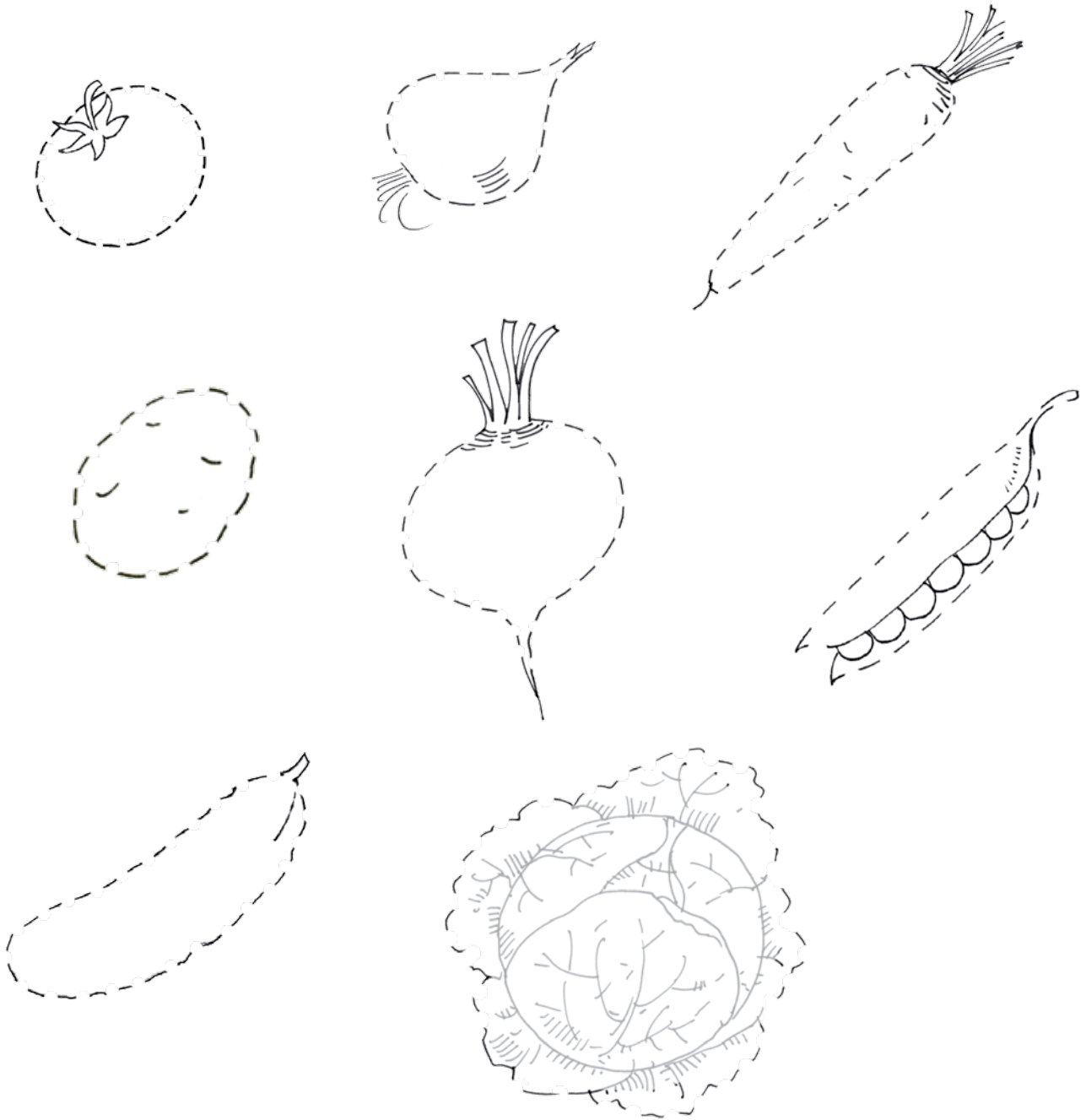

punane

Need kõik on .....
(mis viljad?)

2. A. Mis on pildil? B. Joonista pildid lõpuni. Värv juurviljade pildid.

Need kõik on .....
(mis viljad?)

Porgandil ja peedil sööme (mis osa?) .....

Porgand ja peet on (mis viljad?) .....

3. A. Mis taim on pildil? Kirjuta taime nimetus. B. Mis osa taimest on värvimata? Värvi. C. Mis taime pilt ei sobi ritta? Märgista see pilt ristiga.

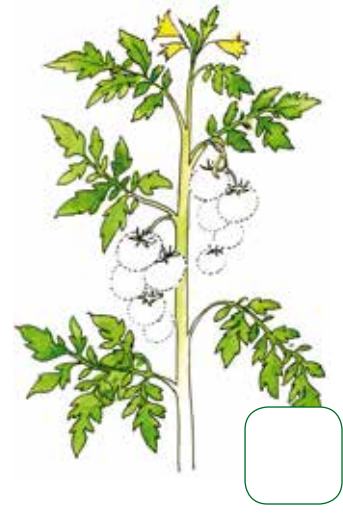
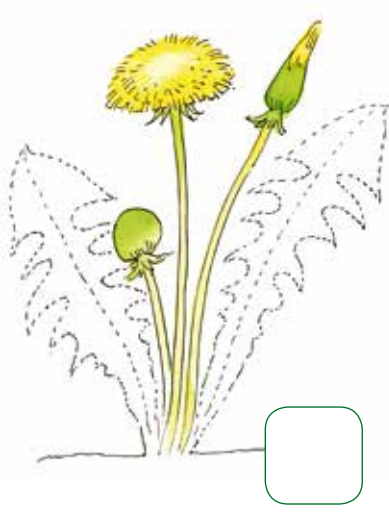

TAKJAS

..... ja ..... on **umb-rohud**.

..... on **lill**.

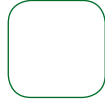
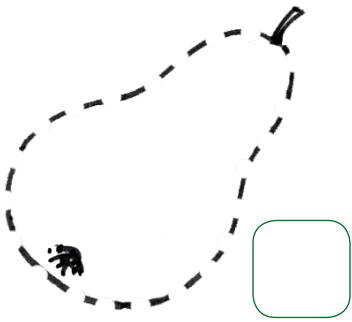

..... ja ..... on **köögi-viljad**.

..... on **umb-rohi**.

4. A. Mis on pildil? Kirjuta nimetus. B. Mis pilt ei sobi ritta? Märkista see pilt ristiga.

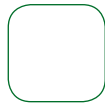
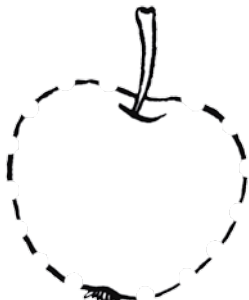

Vaarikas ja karus-mari on .....

Pirn on .....

MÕTLE: Mis on vilja sees? Otsusta selle järgi.

Ploomi ja kirsii sees on .....

Kivi sees on .....

Õuna sees on .....

5. Mis loomad on aia taga peidus?

kana

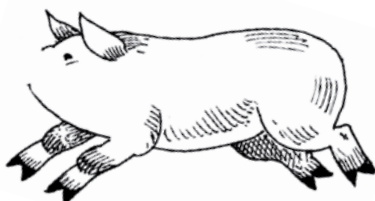
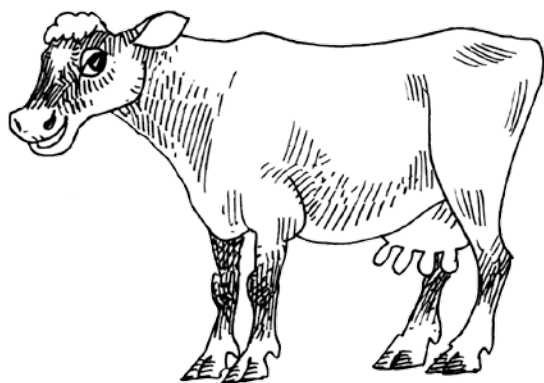
lehm

part

kass

6. Mis loom on pildil? Mis kehaosa on puudu? Joonista pilt lõpuni.

Need kõik on .....

(mis loomad?)

VAATLEN PUU-LEHTE

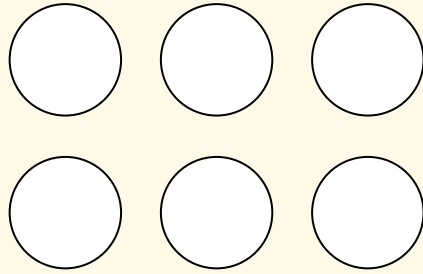
Värvi sobiv vastus.

1.

Varre küljes
on üks leht.

Varre küljes on
mitu lehekest.

2. Värv (värvid):

See on (mis puu?)

.....-LEHT.

3.

sile leht

kare leht

4. Võrdle oma käe suurusega.

väiksem

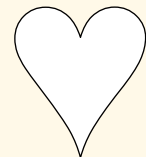
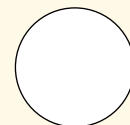
suurem

sama suur

kui

5. Mis kujuga on puuleht?
Mis kujuga on üks leheke?

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Hariduslike erivajadustega
õpilaste õppevara arendamine

ISBN 978-9949-524-12-9

9 789949 524129